

Иттиҳоди Аврупo

Маводи иттилоотӣ оиди дастрасӣ ба бозорҳои Иттиҳоди Гумruk (Русия, Қазоқистон, Беларус)

Тоҷикистон / Қирғизистон
декабр 2011 с.

Рисолаи мазкур чун дастури ёриасон барои коркардчиён ва содиргарони чормагз, хушкмева ва асал ва дигар ашхоси манфиатдор ба масоили дастрасй ба бозорҳои Иттиҳоди Гумрук (Россия, Беларус ва Қазоқистон) дар Тоҷикистон ва Қирғизистон таҳия гаштааст.

Рисола бо дастгирии молиявии **Иттиҳоди Аврупо** дар чаҳорҷӯбаи марҳилаи дуюми барномаи «**Осиёи Марказӣ Инвест**» таҳия ва зиёд шудааст. Масъулияти маҳсус оиди мундариҷаи нашрияи мазкур ба души ташкилоти **Hilfswerk Austria International** буда, он назари **Иттиҳоди Аврупоро** инъикос наменамояд.

Лоиҳаи: Муносабати интегратсионӣ ба пешбарии корхонаҳои хурд ва миёнаи Осиёи Марказӣ оиди коркарди чормагз, хушкмева ва асал.

АРЗИ СИПОС

Намояндагии **Hilfswerk Austria International** дар Тоҷикистон сипосгузории хешро ба мумайиз оиди масоили логистика ва савдои байналхалқӣ Олег Самухин барои таҳияи рисолаи мазку рва инчунин ба коркардчиён ва содиргарон дар ҶТ ва ҶҚ, ки дар муайянкунии номгӯи саволҳо барои воридсозӣ ба нашрияи мазкур ширкат варзиданд, баён менамояд.

Дар бораи муаллиф:

Олег Самухин мутахассис оиди логистика ва савдои байналхалқӣ буда, соҳиби дараҷаҳои Магистри Идоракуни соҳибкорӣ (MBA) ва Магистри илмҳо (MSc) дар Логистика ва Идоракуни Занҷири Таҳвили Донишгоҳи Крен菲尔ди Британияи Кабир мебошад. Аз соли 1998 Олег аъзои институти касбии логистикаи Chartered Institute of Logistics and Transport (Британияи Кабир) маҳсуб меёбад. Олег дар ширкатҳои нақлиётӣ-логистикии байналхалқӣ дар Россия фаъолият бурда, лоиҳаҳои нақлиётӣ-логистикиро, ки аз тарафи Иттиҳоди Аврупо, КАИ СММ, ЮСАИДва Бонки Осиё маблағгузорӣ шудааст, амалӣ намудааст. Вай инчунин дорои таҷриба ва малакаи дарсдиҳӣ аз Логистика, Идоракуни лоиҳаҳо, Менеҷменти истеҳсолӣ дар мактабҳои соҳибкорӣ ва тренингҳои корпоративӣ мебошад.

Мундариҷа

1. Сарчашмаҳои иттилоот оиди бозор ва мизочони потенсиалий дар Русия ва Қазоқистон	6
1.1. Ассотсиатсияҳо	6
1.2. Намоишгоҳҳои соҳавӣ	6
1.3. Сомонаҳои интернетӣ, нашрияҳои чопӣ, ҳисоботи таҳлилӣ	7
2. Маблағузории амалиётҳои тиҷорати хориҷӣ	11
2.1. Аккредитивҳои ҳуҷҷатнокшуда	11
2.2. Инкассои ҳуҷҷатнокшуда	13
2.3. Кафолати бонкӣ	15
3. Амалиётҳои ҳамлу нақл	14
3.1. Ҷустуҷӯи таҳвилкунандагони хизматрасонии ҳамлу нақл	15
3.2. Тағијирот дар паркҳои роҳи оҳан ва ҳамлу нақли контейнерӣ	20
3.3. АМ ва анборҳои нигоҳдории молҳои муҳим	21
4. Муқаррароти ғайринархномавии гумрук ва андоз дар Фазои Ягонаи Йқтисодии (Иттиҳоди Гумрук) Русия, Қазоқистон ва Беларус	24
Замимаи 1. ПСС, ассотсиатсияҳо ва иттиҳодияҳои соҳибкорон	26
Замимаи 2. Ширкатҳои Русия оиди фурӯши яклухт	28
Замимаи 3. Марказҳои намоишгоҳии Иттиҳоди Гумрук (ИГ)	29
Замимаи 4. Намоишгоҳҳои мавзӯй дар соли 2012	30
Замимаи 5. Сарчашмаҳои иттилоот оиди бозорҳои маҳсулот	32
Замимаи 6. Маъҳази иттилоотии қонунгузори ИГ	33
Замимаи 7. Намунаи сертификати фитосанитарӣ	35
Замимаи 8. Намунаи сертификати байторӣ	36

Ихтисораҳо

ФИХ	Фаъолияти Иқтисодии Хориҷӣ
ЭБГ	Эъломияи Бории Гумрук
НЯГ	Нархномаи Ягонаи Гумруки Иттиҳоди Гумрук
ФЯМ	Номгӯи Ягонаи Моли Иттиҳоди Гумрук
КАИ СММ	Комиссияи Аврупо оид ба Иқтисод дар Созмони Миллали Муттаҳид
ФЯИ	Фазои Ягонаи Иқтисодӣ
ННБ	Нуқтаи Назоратию Бозрасӣ (дар сарҳад)
КТҶ	Роҳҳои Оҳани Қазоқистон
НББА	Нуқтаи Байналхалқии Бозрасии Автомобилиӣ
БРБ	Боркашонии Роҳии Байналхалқӣ (системаи TIR)
ААИ	Андоз ба Арзиши Иловагӣ
АНМ	Анбори Нигоҳдории Мувакқатӣ
ПСС	Палатаи Савдо ва Саноат
ИГ	Иттиҳоди Гумрук
ҚУАҲ	Қоида ва одатҳои Универсалӣ барои Ааккредитивҳои Хуҷҷатнокшуда
ФАЭБ	Федератсияи Ассотсиатсияҳои Экспедиторони Байналхалқӣ
ХФГ	Хадамоти Федералии Гумруки Федератсияи Русия
БРҲБ	Борхати Роҳии Ҳамлу нақли Байналхалқӣ
USAID	Оҷонсии Амрико оид ба Рушди Байналхалқӣ

Нашрияи мазкур барои содиргарони хушкмева, чормағз ва асал аз Тоҷикистон ва Қирғизистон ба Йиттиҳоди Гумруқ (Федератсияи Русия, Қазоқистон ва Беларус) таҳия шудааст. Ҳангоми таҳия намудани нашрияи мазкур маводҳо ва мақолаҳои гуногун, ки аз тарафи ташкилотҳои байналхалқӣ ва ширкатҳои маҳаллии консалтингӣ омода шудаанд, истифода бурда шудааст. Дар вақти омода соҳтани ин мавод маълум гардид, ки аксарияти ҷанбаҳои содироти хушкмева, чормағз ва асал аллакай дар ҷаҳорчӯбай лоиҳаҳои ташкилотҳои байналхалқӣ, баҳусус, масоили истеҳсоли маҳсулоте, ки аз ҷиҳати сифат талаботи кишварҳои содиркунандаро қонеъ мекунанд, дида баромада шудаанд. Инчунин бозорҳои истеъмолкнандагони Федератсияи Русия ва Қазоқистон таҳлил карда шуда, барои содиргарон дастурамал таҳия карда шуд, ки дар он қадамҳои асосии содироти маҳсулот мушаххас тавсиф шудааст. Аз он ҷумла, тартиботи гирифтани иҷозат, омода соҳтани ҳӯҷҷат барои гумruk ва ҳамлу нақлро дар бар мегирад. Мувофиқатан, рисолаи ҳӯҷҷати мазкур на тақлиду тақрори корҳое, ки дар ҷаҳорчӯбай дигар лоиҳаҳои шабеҳ гузаронида шуда буданд, балки додани маълумоти муфид буд. Аз сабаби он, ки андозаи ҳӯҷҷати мазкур на он қадар ҳам калон аст, оиди ҳар як масоили дида баромадашаванда маълумоти муфассал пешниҳод намудан имконнопазир аст. Ҳӯҷҷати мазкур аз тафсироти муҳтасар оиди масоили дида баромадашаванда иборат мебошад, аз ин лиҳоз он ба сарчашмаи маълумоти муфассал ишора карда шудааст ва онро бевосита аз интернет дарёфтган мумкин аст.

Дар мобайни соли 2011 муаллифи ҳӯҷҷати мазкур бо як зумра коркардиҷён ва содиргарони маҳсулот дар ш. Ҳуҷанд воҳӯрд, то ин ки суолҳое, ки барои ворид намудан ба ҳӯҷҷати мазкур зарур мебошанд, муайян намояд. Пас аз мулоқот бо мустафидин (бенефитсиарон) ва фармоишгарон ҳулоса карда шуд, ки ба ин ҳӯҷҷат ва сессияҳои иттилоотй 4 мавзӯъ ҳамроҳ карда шавад:

1. Сарчашмаи иттилоот оиди мизочони потенсиалий дар кишварҳои Йиттиҳоди Гумruk
2. Тавсияҳо оиди маблағгузорӣ ба амалиётҳои тиҷоратӣ тавассути истифодаи воситаҳои маблағгузорӣ ба тиҷорат
3. Тавсияҳо оиди интиҳоби таҳвилкунандагони хизматрасонии нақлиётӣ, интиҳоби хатсайрҳои нақлиёт ва усулҳои қашонидани маҳсулот, баҳусус, ҳамлу нақли миқдори ками маҳсулот
4. Иттилоот марбут ба тағиироти рӯйдиҳонда дар банизомдарории тиҷорати ҳориҷӣ, банизомдарории системаи андоз дар Йиттиҳоди Гумruk, аз 1 январи 2012 бошад, дар Фазои Ягонаи Иқтисодӣ

1. Ҷустуҷӯи мизочон дар Русия ва Қазоқистон

Ҷустуҷӯи мизочон дар Русия ва Қазоқистон ба хушкмева, чормағз ва асал метавонад ба воситай каналҳои гуногуни иттилоот сурат гирад.

1.1. Ассотсиатсияҳо

Аксарияти корхонаҳои Русия ва Қазоқистон, ки маҳсулоти қаннодӣ истеҳсол мекунанд, метавонанд ба таҳвили хушкмева, чормағз ва асал ҳавасманд бошад ва ба Ассотсиатсияҳои соҳавӣ муттаҳид шаванд. Ассотсиатсияҳои мазкур нишониҳои ҳамаи аъзоёни худро доранд ва метавонанд ба ҳайси миёнарав байни истеҳсолкунандагони хушкмева, чормағзу асал ва мизочони саноатӣ хизмат кунанд. Ассотсиатсииҳо дар бораи муаммоҳои корхонаҳои худтасаввуроти хеле хуб доранд, инчунин оиди ному шӯҳрати тиҷоратии дигар корхонаҳо низ маълумот доранд. Файр аз ассотсиатсияи истеҳсолкунандагон боз дигар ассотсиатсияҳо низ маҷуданд, аз он ҷумла, ассотсиатсияи корхонаҳо ва бозорҳои тиҷоратӣ. Ҳангоми омода соҳтани ҳучҷати мазкур муаллиф бо роҳбарији Иттиҳодияи Истеҳсолкунандагони маҳсулоти Саноати Ҳӯрокворӣ ва Коркарди Ҷумҳурии Қазоқистон (ИИСХКҚ) ва қалонтарин ширкати қаннодии Қазоқистон ҶС «Рахат» мулоқот барпо намуд. ИИСХКҚ коркардчиёни тоҷикро барои иштирок намудан дар намоишгоҳи соҳавӣ KazakhstanFoodMarket – 2012 (11-13 апрели 2012 сол) даъват намуд. Намояндаи ширкати «Рахат» қайд кард, ки дар бозоре, ки рақобатпазири зиёд аст, баҳусус Русия, даромадан мушкил аст. Ба онҳо лозим меояд, ки ҳиссаро дар бозор ва ҷойро дар рафҳои муассисаҳои савдо дар рақобати шадид бо истеҳсолкунандагони Русия ва Украина ба даст оранд. Ҳар гуна иштибоҳ метавонад ҳиссаи ширкатро дар бозор коҳиш диҳад ва ба якчанд сол онро ақиб партояд. Аз ҳамин сабаб, сифати баланди маҳсулоти хом, борпечи он, ки ҳамлу нақли маҳсулоти хомро бе расонидани зарар ба сифати он таъмин мекунад ва таҳвили муттасили маҳсулот шартҳои ҳатмӣ мебошанд. Дар ин сурат, ширкат ба рушду инкишифи таҳвилкунандагони тоҷик бо шавқу рағбат мушоҳида мекунад ва аз эҳтимол дур нест, ки дар оянда маҳсулоти хоми тоҷикро истифода барад.

Палатаҳои Савдо ва Саноат (ПСС) ҳамчун сарчашмаҳои хуби иттилоот оиди ширкатҳои истеҳсолию тиҷоратии ноҳияҳо ва кишварҳо баромад карда метавонанд. Аксарияти сарчашмаҳои иттилооти зерин дар шабакаи интернет сомонаҳои расмӣ доранд, ки дар онҳо рӯихати ширкатҳои ҳамкор оварда шудаанд. Иттилооти мазкур барои баъзе корхонаҳои коркардкунандай хушкмева, чормағз ва асал дар дастрасии озод мебошад. Дар сурате, ки агар тавассути Ассотсиатсияҳои Русия ва Қазоқистон дарҳост кардан лозим ояд, шояд роҳи муассири он аз номи ширкат ё ассотсиатсия омода кардан бошад.

Дар замимаи № 1 рӯихати ассотсиатсияҳои асосии соҳавии давлатҳои Иттиҳоди Гумruk ва нишониҳои палатаи савдо ва саноат оварда шудааст. Дар замимаи № 2 нишониҳои баъзе ширкатҳои фурӯши яклухти Русия, ки дар ҷодаи хушкмева, чормағз ва асал кор мебаранд, оварда шудааст.

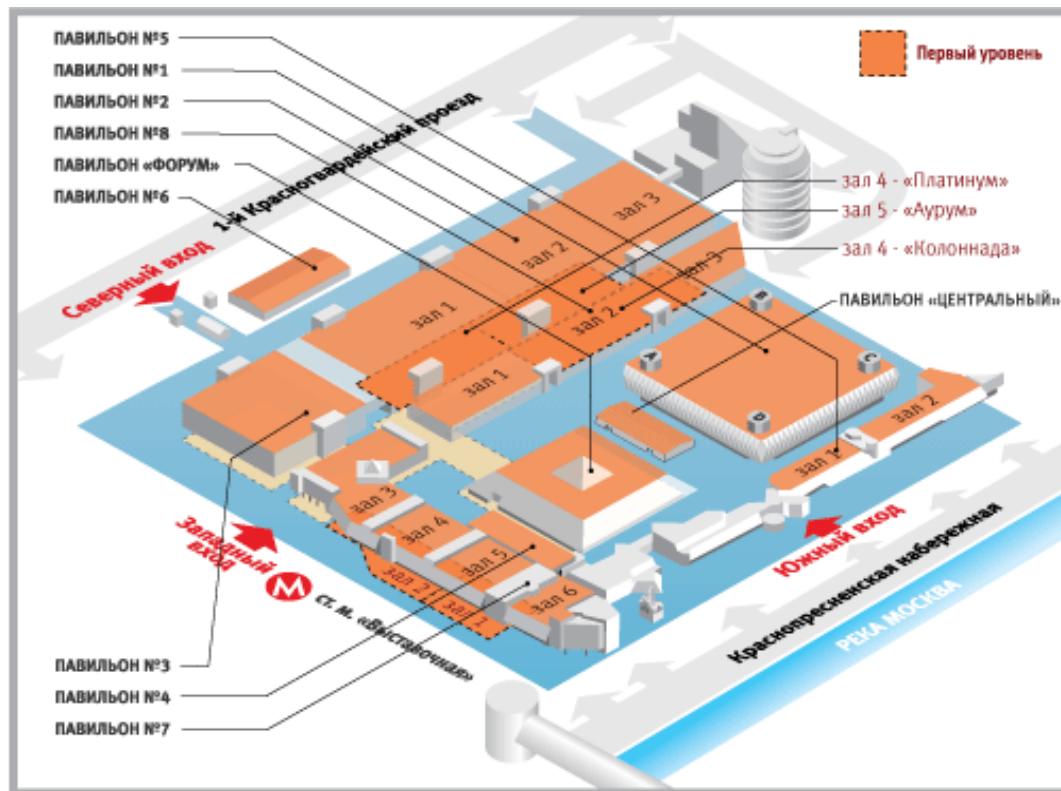
1.2. Намоишгоҳи соҳавӣ

Намоишгоҳдои соҳавӣ имконият медиҳанд, ки чӣ бо харидорони потенсиалии маҳсулот ва чӣ бо таҳвилкунандагони борпеч, таҷхизот, таҳвилкунандагони хизматрасонии ҳамлу нақл ва тадорукот ва гайраҳо робитаро ба роҳ монанд.

Дар Федератсияи Русия, аксарияти намоишгоҳҳо дар шаҳри Москва ва марказҳои бузурги минтақавӣ гузаронида мешаванд. Дар Қазоқистон бошад, қариб ҳамаи намоишгоҳҳо дар Алма-Ато ва Остона гузаронида мешванд. Иттилоотро, марбут ба намоишгоҳҳо дар пеш истода, метавон аз марказҳои намоишгоҳҳо, ташкилотҳои соҳавӣ, сомонаҳои интернетии маҳсус, ки ба истеҳсоли маҳсулоти хӯрокворӣ ва коркарди масолеҳи кишоварзӣ бахшида шудаанд, дарёфт кард.

Дар замимаи № 3 иттилооти иртиботии марказҳои асосии намоишгоҳҳои Русия, Қазоқистон ва Беларус оварда шуда, дар замимаи № 4 бошад, мӯҳлати гузаронидани намоишгоҳҳои маҳсулотӣ ва кишоварзӣ дар давлатҳои Иттиҳоди Гумruk дарҷ ёфтаанд.

Расми 1. Намоишгоҳи ПРОДЭКСПО (13-17 февраля 2012 г.) қулли масоҳати намоишгоҳи маҷмаи «Экспоцентр»-ро ишғол мекунад.
Манбаъ: Экспосентр, <http://www.prod-expo.ru/visitors/territory>

1.3. Сомонаҳои интернетӣ, нашрияҳои чопӣ, ҳисоботи таҳлилие, ки ба коркарди маҳсулоти хӯрокворӣ бахшида шудаанд

Дар замимаи № 5 рӯихати баъзе порталҳои интернетии тиҷоратие, ки оиди бозорҳои маҳсулоти хӯрокворӣ, аз он ҷумла оиди хушкмева, ҷормағз ва асал иттилоот доранд, овардашудааст. Порталҳои интернетии тиҷоратӣ имконият медиҳанд, ки истеҳсолкунанда худ оиди маҳсулоти ширкаташ маълумот ворид созад, мизочони потенсиалий бошанд, таҳвилкунандагонро дарёбанд.

Дар ҳүчҷат оиди тадқиқотҳои бозор дар бораи бозори истеъмоли хушкмева, чормағз ва асал дар Федератсияи Русия маълумоти муфассал дода шудааст. Як қисми ҳүчҷати тадқиқот дар интернет ҷой додашуда, муфассалтарини онро бошад, метавон а змуаллифон дастрас намуд.

Файр аз тадқиқоти маркетингӣ, қадоме, ки танҳо бо маблаги муносиб гузаронида мешавад, иттилооти муайянро оиди ҳаҷми бозор метавон аз сарчашмаҳои аввалин гирифт, ба монанди омори гумрук. Масалан, дар сомонаи интернетии Кумитаи Назорати Гумруки Ҷумҳурии Қазоқистон оиди омори содирот ва воридоти ҳама намуди маҳсулот аз нуқтаи назари давлатҳо ҷой дода шудааст. *Сарчашмаи иттилоот дар сомонаи e.customs.kz/wps/portal/customs дар қисмати Иттилооти омор овардашудааст.* Сомона имконият медиҳад, ки иттилоот бевосита аз маъхази иттилооти гумрук гирифта шавад. Масалан, иттилоотро аз нуқтаи назари давлат ва маҳсулот (10 аломат) оиди содирот ва воридот дастрас кардан мумкин аст. Аз он ҷумла, аз нуқтаи назари вилоятҳои Ҷумҳурии Қазоқистон. Ҳусусан, аз омори гумруки Қазоқистон барои нимсолаи якуми 2011 солоиди воридот ва ҳиссаи маҳсулоти Тоҷикистон иттилоотро дар намуди зерин дастрас кардан мумкин аст (*Чадвали I*):

Рамз	Номгӯи маҳсулот ва давлат	тонна	ҳазор долл. ИМА
080231000 0	ЧОРМАҒЗИНАВБОПӮСТАШ, АЗПӮСТАШЧУДОНАШУДАЁХУШККАРДАШУДА	131.8	138.5
	Давлатҳои ИДМ	122.0	126.3
	ТОҶИКИСТОН	58.6	38.7
	УЗБЕКИСТОН	63.4	87.5
	Дигар давлатҳои ҷаҳон	9.8	12.3
	ХИТОЙ	9.8	12.3
080232000 0	ЧОРМАҒЗБЕПӮСТАШ, НАВЁХУШККАРДАШУДА	944.8	1,439.9
	Давлатҳои ИДМ	940.7	1,419.9
	ТОҶИКИСТОН	497.0	512.4
	УЗБЕКИСТОН	443.7	907.6
	Дигар давлатҳои ҷаҳон	4.1	20.0
	ОЛМОН	0.9	17.8
	ХИТОЙ	3.2	2.2
080250000 0	ПИСТАИНВЁХУШККАРДАШУДА, ТОЗАКАРДАШУДАЁТОЗАКАРДАНАШУДА, ПӮСТКАНДАШУДАЁПӮСТКАНДАНАШУДА	428.7	797.5
	Давлатҳои ИДМ	66.9	79.5
	ТОҶИКИСТОН	66.9	79.5
	Дигар кишварҳои ҷаҳон	361.7	718.0
	БЕЛГИЯ	0.2	9.8
	ЭРОН	269.0	524.9
	ХИТОЙ	92.4	181.5
	АМА	0.1	1.0
	ТУРКИЯ	0.0	0.8
081310000	ЗАРДОЛУИ ХУШККАРДАШУДА	7,739.5	5,090.2

0			
	Давлатҳои ИДМ	7,720.8	4,941.1
	ҚИРҒИЗИСТОН	25.1	16.1
	ТОЧИКИСТОН	4,834.8	2,896.1
	ӮЗБЕКИСТОН	2,861.0	2,028.8
	Дигар давлатҳои ҷаҳон	18.7	149.1
	ОЛМОН	2.7	25.0
	ДАНИЯ	0.0	0.0
	ТУРКИЯ	16.0	124.1
081330000	СЕБИ ХУШККАРДАШУДА	511.9	207.0
	Давлатҳои ИДМ	511.8	206.4
	ҚИРҒИЗИСТОН	20.8	15.9
	ТОЧИКИСТОН	434.9	150.9
	ӮЗБЕКИСТОН	56.1	39.5
	Дигар давлатҳои ҷаҳон	0.0	0.6
	ОЛМОН	0.0	0.6
081350150	ДИГАРОМЕХТАҶОТАЗМЕВАҲОИХУШККАРДАШУДА, ФАЙРАЗМЕВАҲОИРАМЗАШОН 0801-0806, БЕОЛУИХУШККАРДАШУДА	7,375.7	3,333.2
	Давлатҳои ИДМ	6,326.0	3,008.6
	ҚИРҒИЗИСТОН	160.3	53.9
	ТОЧИКИСТОН	1,560.3	606.3
	ӮЗБЕКИСТОН	4,605.5	2,348.4
	Дигар давлатҳои ҷаҳон	1,049.7	324.6
	ОЛМОН	1.0	7.9
	ХИТОЙ	1,048.7	316.7
081350910	ОМЕХТАҶОТЕ, КИ ОЛУИ ХУШККАРДАШУДА Ё АНЧИР НАДОРАД	6,008.9	1,990.6
	Давлатҳои ИДМ	6,008.3	1,984.3
	ТОЧИКИСТОН	5,897.2	1,927.7
	ӮЗБЕКИСТОН	111.0	56.6
	Дигар давлатҳои ҷаҳон	0.7	6.3
	ОЛМОН	0.7	6.3
081350990	ДИГАРОМЕХТАҶОТИМЕВАҲОХУШКВАЧОРМАҒЗ	1,255.3	424.9
	Давлатҳои ИДМ	1,008.9	309.4
	ТОЧИКИСТОН	671.9	137.5
	ӮЗБЕКИСТОН	337.0	171.9
	Дигар давлатҳои ҷаҳон	246.4	115.5
	ДАНИЯ	0.0	0.0
	ХИТОЙ	246.2	113.6
	ТУРКИЯ	0.2	1.9
040900000	АСАЛИ ТАБИЙ	43.9	173.3
	Давлатҳои ИДМ	29.0	139.4

	ҚИРГИЗИСТОН	4.9	13.3
	МОЛДОВА, ҶУМҲУРИЯТ	24.1	126.0
	Дигар давлатҳои ҷаҳон	14.9	33.9
	АВСТРИЯ	1.0	1.7
	ОЛМОН	1.2	14.5
	ДАНИЯ	0.0	0.0
	МИСР	0.3	1.8
	ҲИНДУСТОН	12.1	13.2
	ИРЛАНДИЯ	0.3	2.0
	КУРИЁ, ҶУМҲУРИЯТ	-	-
	ИЁЛОТИ МУТТАХИД	0.0	0.0
	ФАРОНСА	0.0	0.7

Дар ҳисоботи мазкур порчай ҷадвал оиди номгӯи хушкмева, чормагз ва асал пурра оварда шудааст, зеро сомонаи интернетии пешина, ки ин иттилоот аз он оварда шудааст, ҳоло фаъолият намебарад, портали интернетии гумruk бошад, дар лаҳзаи навиштани ҳисбот номунтазамона кор мекард. Аҷоибовараш ин аст, ки дар асоси ҷадвали мазкур нарҳои миёнаи маҳсулоти аз дигар давлатҳо воридшавандаро муқоиса кардан осон аст, зеро ин маълумот бо ҷенаки аслӣ ва пулӣ нишон дода шудааст. Вале бояд дар назар дошт, ки танҳо таҳти рамзи НЯМФИХ маҳсулоте, ки сифаташ дигар аст дар борпечҳои кулан дигар омадааст. Фарқияти қалони нархи маҳсулоти Аврупо ва Тоҷикистон, Ҳитой, Ӯзбекистон ҷунин маънидод карда мешавад, ки маҳсулоти аврупой ҳангоми фурӯш аллакай пурра барои истеъмол тайёр ва бо ориши зебою истеъмолшаванд таҳти бренди боэътигурунду номдор борпеч шудааст. Инчунин, фаромӯш набояд кард, ки ба омори гумruk бо эҳтиёт муносибат кардан лозим аст, ҳусусан, вақте ки он марбут ба маҳсулоти аз давлатҳои Осиёи Марказӣ даровардашаванд мебошад.

Афсӯс, ки ХФГ дар сомонаи интернетии худ омори муфассали гумrukро дарҷ намекунад. Онро танҳо аз ширкатҳои гуногуни таҳлилӣ дарёфт кардан мумкин аст.

2. Маблағгузории амалиёти тиҷорати хориҷӣ

Шояд аз ҳама қадами ҳавфноктарини додугирифт дартиҷорати хориҷӣ ин пардоҳт аз тарафи харидор барои хизматрасонии таҳвилкунанда бошад. Ҳар ду ҷониби додугирифт кӯшиш мекунанд, ки ҳавфи худро камтар кунанд: таҳвилкунанда кӯшиш мекунад, ки барои маҳсулоти дастрасшуда пешпардоҳт гирад ва бо мақсади пеш бурдани фаъолияти ҳочагии худ муомилотпулӣ ба даст орад, харидор бошад, дар навбати худ, кӯшиш ба ҳарҷ медиҳад, ки ҳар чӣ дертар маблаги маҳсулоти таҳвилшударо диҳад, то ин ки ҳавфҳои тиҷоратии худро камтар кунад, аз як тараф, аз тарафи дигар бошад, этиёҷотро барои муомилапулии иловагӣ дар маблағгузории фаъолияти ҳочагии худ камтар намояд.

Воситаҳои мабалғузории тиҷоратӣ имконият медиҳанд, ки ҳавфи ҳар ду тарафҳоро паст намоянд ва маблағгузории додугирифти тиҷорати байналхалқиро таъмин кунанд. Якчанд воситаҳои асосӣ мавҷуданд, ки дар додугирифти тиҷорати хориҷӣ истифода бурда мешаванд:

- Аккредитивҳои ҳӯҷҷатнокшуда
- Инкассо
- Кафолати бонкӣ

2.1. Маблағгузории тиҷоратӣ – аккредитивҳои ҳӯҷҷатнокшуда

Аз ҳама воситаи паҳншудатарини маблағгузорӣ батиҷорат ин истифодаи аккредитив (**L/C – Letter of Credit**) мебошад. Қонуни асосии аккредитив – ин истифодаи бонкҳои кафолатдиҳанд – миёнарав бо мақсади иҷрои пардоҳт барои маҳсулоти таҳвилшуда мебошад.

Тартиби қушодан ва истифодаи аккредитив дар расми 1 қадам ба қадам нишон дода шудааст; тавсифи умумии тартибот ва маълумоти иловагӣ дар аксарияти сарҷашмаҳои интернетӣ, маҳсусан, дар сомонаи Бонки Эсхата дастрас мебошад:

1. Ду тараф шартномаро имзо мекунанд, ки он оиди ҳариду фурӯш бо шакли пардоҳти аккредитиви бебозхост ҳӯҷҷатнокшуда (шакли аккредитившудаи пардоҳт) мебошад.
2. Воридгар (харидор) ба бонк – эмитент (бонке, ки аккредитив мекушояд) дархост пешниҳод мекунад, то ин ки ба маблаге, ки барои миқдори муайяни маҳсулоти таҳвилшаванда мувофиқат шудааст, аккредитив қушояд.
3. Бонк – эмитент ба фоидай фурӯшанд (содиргар) аккредитив мекушояд, ки он ба бонки мустафид (бонки содиргар) дар шакли СВИФТ паём ворид мешавад.
4. Бонки содиргар (бонки мустафид) ба содиргар маълумот медиҳад, ки ба фоидай ў аккредитив тайёр карда шуд.
5. Содиргар маҳсулотро ҳамлу нақл карда, ҳӯҷҷатҳои лозимаро омода месозад ва онҳоро ба бонки худ барои пешниҳод намудан ба бонки иҷроқунанда мефиристад.
6. Бонки иҷроқунанда ҳӯҷҷатҳоро тафтиш мекунад ва ҳангоми мувофиқат кардани онҳо ба шартҳо ва мӯҳлатҳои аккредитив, ба содиргар мувофиқи маблаги ҳӯҷҷатҳои пешниҳодшуда (баъд аз ҳамлу нақли воқеӣ), пардоҳтро адо мекунад.

7. Бонки ичрокунанда хүччатхоро ба бонки содиргар барои баъдан ба содиргар дастрас намудан равона мекунад.

Ду намуди аккредитивҳоро фарқ мекунанд: пӯшида ва нопӯшида. Ҳангоми кушодани аккредитиви нопӯшида қарз бо гарав дода мешавад. Агар аккредитиви нопӯшидаро бо қарздиҳӣ муқоиса кунем, дар натиҷаи дар мӯҳлати кӯтоҳ истифода бурдани маблаг аз тарафи мизоч он нисбатан арzon аст. Аммо дар Русия асосан аккредитивҳои пӯшида (депозитӣ)-ро истифода мебаранд. Ҳангоми кушодани аккредитиви пӯшида бонк-эмитент ўҳдадор аст, ки маблағи аккредитив (адои қарз)-ро аз ҳисоби пардохткунанда ё ин ки бонки ичрокунанда, ки ба ў, ба тамоми мӯҳлати эътиборнокии ўҳдадории бонк – эмитент қарз додааст, гузаронад.

Расми 2. Механизми пардохт мувофиқи аккредитиви хүччатнокшуда
Сарчашма: Бонки Эсхата

http://www.eskhata.com/index.php?option=com_content&view=article&id=119&Itemid=223

Дар Ҷадвали 2 ҳароҷоти таҳминӣ оиди кушодани аккредитиви воридотӣ барои шаҳрвандони Ҷумҳурии Қазоқистон дар Казкоммерсбанк нишон дода шудааст. Ин намуди аккредитив бояд аз тарафи харидор кушода шавад. Барои содиргар кушодани ин хел аккредитив кафолати устувории молиявии харидор мебошад. Арзиши аккредитиви содиротӣ (онро на воридгар, балки содиргар мекушояд) каме фарқият дорад ва арзиши он нисбатан пасттар аст, дар ин намуди аккредитив содиргар маблағро тезтар ба даст меорад. Дар Тоҷикистон чунин намуди аккредитивҳоро чӣ бонкҳои маҳаллӣ ва чӣ бонки фаръии Казкоммерсбанк мекушоянд.

Сарчашмаи иттилоот: <http://ru.kkb.kz/corporates/page/TariffsDocOperations>

1	Күшодани аккредитиви воридотй	0,2%, мин. 15 600т. (105\$), макс. 156 000т. (1050\$)
2	Пешакӣ авизокунонӣ оиди аккредитиви воридотй	0 тенге
3	Иҷрои дарҳостҳо	5 200 тенге (35\$)
4	Тағиیر додани шартҳои аккредитив (барои як намуди хизматрасонӣ новобаста аз миқдори тағиироти даровардашуд)	13 000 тенге (88\$)
5	Тафтиши ҳӯҷҷатҳо	0,15% мин. 15600т. (105\$), макс. 130000т. (880\$)
6	Комиссия барои номувофиқатӣ дар ҳӯҷҷатҳо (барои ҳар як ҳӯҷҷат)	6500 тенге (44\$)
7	Интиқоли маблағ бо мақсади пардоҳт аз рӯи аккредитив	0,25%, мин. 3900т. (26\$), макс. 39000т. (260\$) USD, EUR - 0,30%, мин. \$40, макс. \$500; RUR-0,25%, мин.\$15, макс.\$300
8	Бекор кардани аккредитив то ба охир расидани мӯҳлати эътиборнокӣ	13000 тенге (88\$)
9	Комиссия барои ҳавфҳои аккредитивҳо	Мувофиқи шартнома
10	Додани подоши ҳароҷот вобаста ба хизматрасонии бонкҳои дигар оиди амалиёти ҳӯҷҷатнигорӣ	Мувофиқи арзиши воқеӣ
11	Пешакӣ тайёр намудани матни аккредитив дар асоси шартнома барои мувофиқуний бо шарники шартнома	15 600 тенге (105\$)
12	Ҳароҷоти почтавӣ/қосидӣ (курерские)*	Мувофиқи арзиши воқеӣ
13	Қабул ва омодасозии ҳӯҷҷатҳо барои ирсол намудан бо ҳадамоти почта ва қосид	3 250 тенге (22\$)

* 1\$ = 148 тенге

Ҳангоми кор бо аккредитивҳои ҳӯҷҷатнокшуда бонкҳо бо маҳсулот сару кор надоранд, балки танҳо бо ҳӯҷҷатҳо кор мекунанд. Тасдиқи ҳисобкуний аз рӯи аккредитивҳо ин ҳӯҷҷатҳои ҳамлу нақл мебошанд, ба монанди борҳати роҳи оҳан ё борҳати роҳии ҳамлу нақли байналхалқӣ СМР мебошад. Талабот ва қоидаҳои истифодаи ҳӯҷҷатҳои ҳамлу нақлӣ дар аккредитивҳои ҳӯҷҷатнокшуда дар Қоидаҳо ва одатҳои якхела барои аккредитивҳои ҳӯҷҷатнокшуда баён шудаанд (ҚЯАҲ 600), <http://rosatrans-tlt.ru/pravovye-dokumenty/unifitsirovannye-pravila-i-obychai-dlya-dokumentarnyh-akkreditivov.html>. Мувофиқи ин қоидаҳо, ҳӯҷҷатҳои ҳамлу нақлӣ бояд пурра ба шартҳои аккредитив мувофиқат кунанд, бонкҳо танҳо бо нусхаҳои аслии ҳӯҷҷатҳои ҳамлу нақлӣ сару кор доранд.

Дар қоидаҳои ҚЯАҲ 600 инчунин истифодаи васеи ҳӯҷҷатҳое, ки экспедиторон барои ҳамлу нақли омехтаи зиёда аз як намуди нақлиёт медиҳанд, пешбинӣ шудааст. Алалхусус, ин қоидаҳо қабули коносаменти гардиши мултимодалии ҳамлу нақли ФИАТА ва борҳати ғайригардишии мултимодалии ҳамлу нақлиро аз тарафи бонк пешбинӣ мекунад.

Вақтҳои охир дар Русия ва Қазоқистон ассотсиатсияҳои миллии экспедиторон истифодаи хуҷҷатҳои ФИАТА-ро фаъолона ташвиқу тарғиб мекунанд ва онҳо ҳамчун тасдиқунандай дастрасии маҳсулот аз тарафи бонкҳои Русия ва Қазоқистон истифода бурда мешавад.

2.2. Маблағузории тиҷоратӣ – инкассои ҳуҷҷатнокшуда

Воситаи аз ҳама арзони маблағузории тиҷоратии додугирифт ин **инкассои ҳуҷҷатнокшуда** мебошад. Дар ин муомилаи байналхалқии ҳариду фурӯш бонк вазифаи вакили фурӯшандаро ичро мекунад ва аз ҳаридор, дар давлати зисташ маблағ мегирад.

Инкассои ҳуҷҷатнокшуда – ин ҷамъи маблағе, ки аз тарафи бонк аз суратҳисоби ҳаридор дар вақти муайян, бар хилофи ҳуҷҷатҳои молиявӣ ва танҳо тиҷоратӣ инкассатсия карда шудааст.

Содиргар ба бонк ҳуҷҷатҳои ҳамлу нақлро месупорад, масалан: инвойс, коносамент, варақаи борпеч, сертификатҳо оиди пайдоиш ва сифат ва баъдан ба бонк супориш медиҳад, ки ҳуҷҷатҳоро ба бонки қабулкунанда фиристонад. Ғайр аз ин, содиргар ба бонк ваколат медиҳад, ки танҳо пас аз пардоҳт кардан ба фоидай ў ё қабули вексел ба ҳаридор ҳуҷҷатҳоро медиҳад.

Амалиёт мувофиқи супориши содиргар гузаронида мешавад, зоро ў шарту шароити инкассатсия карданро муайян мекунад ва ба бонки ҳуд ҳуҷҷатҳоро пешниҳод мекунад, ки дар асоси онҳо пардоҳт ичро карда мешавад. Ҳар ду бонк, ки инкассоро ичро мекунанд, нақши миёнравро мебозанд ва барои пардоҳт нашудан ё қабул нашудани ҳуҷҷатҳо масъул нестанд. Ўҳдадориҳои онҳо бо иҷрои фармоишоти мизоҷ маҳдуд мегардад – додани ҳуҷҷатҳо, қатъи назар аз пардоҳт, қабули вексел мебошад.

Шакли инкассогии ҳисоб ба содиргар бо ин манфиатбахш аст, ки бонкҳо то лаҳзаи пардоҳти маблағи ҳуҷҷатҳо ҳуқуқи ўро ба мол ҳифз мекунанд. Ҳуҷҷатҳои амридиҳандаи молӣ ба воридгар барои мол ҳуқуқ медиҳад ва пас аз иҷрои пардоҳт ё иҷрои дигар шартҳои инкассо ў ба он соҳиби мекунад. Ба воридгарон шакли инкассогии ҳисоб аз он ҷиҳат муфид аст, ки он пардоҳти воқеии моли таҳвилишударо зимнан дар назар дошта шудааст.

Шаклҳои мавҷудаи инкассо ба воситаи «Қоидаҳои муттаҳиди инкассо» (нашри 1995 сол) ба тартиб андохта шуда, аз тарафи Палатаи савдои байналхалқӣ коркард шудааст.

Фурӯшандаги бояд донад, ки шакли ҳисоб дар асоси ҳуҷҷат пардоҳтро кафолат намедиҳад, агар ҳаридор пардоҳт карда натавонад ё наҳоҳад, барои ҳамин ҳам агар ҳаридор ва фурӯшандаги эътиමоди дутурафа дошта бошанд, ба мақсад мувофиқ аст.(сарчашма: Rietumu Bank <http://www.rietumu.ru/loans-trade-collection>)

Арзишиҳизматрасонӣ оидии инкассои ҳуҷҷатнокшудадар Казкоммерсбонк, кидар Ҷумҳурии Тоҷикистон бонки фаръии ҳудрорад, дар Ҷадвали Знишондода шудааст.

№	Амалиёт	Арзиш*
1	Авизокунонии инкассои воридотӣ	0,15%, мин. 3 900 т., макс. 32

		500т.
2	Ба расмият даровардани ҳуҷҷатҳо оиди инкассо всодиротй (бар хилофи қабул ё пардохт)	0,15%, мин. 3 900т., макс. 32 500т.
3	Тағиیر додани дастур оиди инкассо	3 250 тенге
4	"Бе эътиroz" баргардонидани ҳуҷҷатҳои пардохтнашуда	3 900 тенге
5	Ичрои дархост	5 200 тенге
6	Интиқоли маблаг бо мақсади ичрои пардохт оиди инкассо	0,25%, мин. 3 900т., макс. 39 000т USD, EUR - 0,30%, мин. \$40, макс. \$500; RUB-0,25%, мин. \$15, макс. \$300
7	Қабул ва омода соҳтани ҳуҷҷатҳо барои ирсол намудан бо ҳадамоти почта, қосид	3250 тенге

* 1\$ = 148 тенге

2.3. Маблағгузории тиҷоратӣ – Кафолати бонкӣ оиди пардохт

Яке аз воситаҳои таъмини пардохт мувофиқи шартномаи тиҷорати хориҷӣ ин кафолати бонкӣ мебошад. Кафолати бонки – ин ўҳдадории бебозхости Бонк – кафил оиди пардохти маблағи маҳдуди кафолат ба мустафид мебошад, ки ҳангоми изҳори талабот дар мувофиқати қатъӣ бо шартҳои кафолат пардохт карда мешавад. Якчанд намуди кафолати бонкӣ барои мақсадҳои гуногун мавҷуд аст. Барои таҳвилоти иқтисодиёти хориҷӣ кафолати пардохт истифода бурда мешавад, ки онро харидор мекушояд, таҳвилкунанда бошад, мустафид аст. Агар харидор мувофиқи шартҳои шартнома барои молҳои таҳвилшуда маблағро пардохт накунад, кафолат ҳамон вақт қувваи қонунӣ пайдо мекунад. Нархномаи Казкоммерсбонк барои чунин намуди хизматрасониҳо дар Ҷадвали 4 оварда шудааст.

№	Амалиёт	Арзиш
1	Додани кафолат	0,2% мин.15 600 т., макс.156 000 т.
2	Ичрои дархост	5 200 тенге
3	Тағирии шартҳои кафолат (барои як намуди хизматрасонӣ новобаста аз миқдори тағиироти даровардашуда)	7 800 тенге
4	Бекор кардани кафолат то ба охир расидани мӯҳлати эътиборнокии он:	
	- бекоркунӣ тавассути дарҳости розигӣ аз мустафид	13000 тенге
	- бекоркунӣ ҳангоми аз мустафид гирифтани озодкунин расмӣ аз ўҳдадориҳо бе дарҳости қаблий ё баргардонидани нусхай аслии кафолат	0 тенге
	- бекоркунии кафолати тендерӣ пеш аз ба	0 тенге

	<i>охир расидани мӯҳлати эътиборнокии он</i>	
5	Ҳангоми аз мустафид гирифтани талабот барои пардохт:	
	<i>- иҷрои талабот аз тарафи мустафид барои пардохт</i>	0,25%, мин. 3900т., макс. 39000т. USD, EUR-0,30%, мин. 40\$, макс. 500\$, RUR- 0,25%, мин. 15\$, макс. 300\$
	<i>- тафтиши ҳуҷҷатҳое, ки талаботи мустафидро мушоиат мекунанд</i>	0,15%, мин. 15 600, макс. 65 000 т.
6	Авизокунонӣ:	
	<i>- кафолатҳое, ки ба фоидай мизоҷи Казкоммерсбонк (ККБ) ва бе ўҳдадориҳои молиявии ККБ гузашта шудаанд</i>	0,1% мин. 11 700 т., макс. 78 000 т.
	<i>- тағирии шартҳои оиди кафолате, ки аз тарафи бонки хориҷӣ бар нафъи ширкатҳои маҳаллӣ ва бе ўҳдадориҳои молиявии ККБ бароварда шудааст</i>	6 500 тенге
	<i>- хабарҳо оиди кафолате, ки бар нафъи мизоҷи ККБ ва бе ўҳдадориҳои молиявии ККБ бароварда шудааст</i>	3 250 тенге
7	Комиссия барои хавф оиди кафолатҳо	в соответствии с действующими пройентнкми ставками
8	Омодасозии матни пешакии кафолат дар асоси шартнома барои мувофиқаткуонӣ бо мустафид	15600 тенге
9	Қабул ва омодасозии ҳуҷҷатҳо барои ирсол намудан бо хизматрасонии почта, қосиб	3 250 тенге

3. Амалиёти ҳамлу нақл

Ҳамлу нақли маҳсулот аз Тоҷикистон яке аз қисматҳои мушкилтарини ҷараёни содироти маҳсулот мебошад. Ду роҳи ҳуҷкӣ ҳамлу нақли маҳсулот ба истеъмолкунандагони Русия ва Қазоқистон – тавассути Ӯзбекистон ва тавассути Қирғизистон мавҷуд аст. Тавассути Қирғизистон танҳо ҳамлу нақли автомобилий имконпазир аст ва хатсайри он аз ННБ-и Боткент (Гулҷа), шаҳри Боткент, Ӯш, Ҷалолобод, баландқӯҳии водии Суу–Самирская ва ду ағбаи баландиашон зиёда аз 3000м – Алабел ва Тю-Ашу (тавассути нақб) мегузарад. Аз водии Суу–Самирская ба Қазоқистон ду роҳ мавҷуд аст – тавассути нақби Тю-Ашу, Бишкек, ба Алма-Ато ё ин ки тавассути ағбаи Отмек (баландиаш 3330м.), шаҳри Талас ва Тараз. Роҳи Қирғизистон қӯҳӣ, вале нав аст ва то Алма-Ато он ҳамин хел аст. Ҳамлу нақл тавассути Қирғизистон метавонад мувофиқи мақсад бошад, асосан танҳо барои ҳамлу нақл то ба Алма-Ато. Барои ҳамлу нақл дар масофаи дур қашонидани бор бо роҳи оҳан тавассути Ӯзбекистон беҳтар аст.

Роҳи қӯҳии Қирғизистон барои ҳамлу нақл дар фасли тобистон хеле қулай аст. Аз моҳи сентябр сар карда қисматҳои қӯҳсори байни ағбаҳои

Алабел ва Тю-Ашу (водии Суу-Самирская) аллакай барфпӯш мешаванд. Дар ин вақт роҳ аз барф мунтазам тоза карда мешавад, вале дар рӯзҳои шамолӣ роҳро аз барф тоза кардан мушкил аст, аз ҳамин сабаб роҳ тезтез барфпӯш мешавад. Ҳамин тавр, ҳар вақт роҳро ба муддати якчанд рӯз маҳкам мекунанд. Аз сабаби он ки шароити роҳ, ҳамгашти роҳ ва нишебӣ вазнин аст, молро танҳо бо нақлиёти нимядакдор ҳамлу нақл кардан мумкин аст. Муаллифи маводи мазкур худ чунин нақлиётро дида, онҳоро ба расм гирифт, нақлиёт бо рақамҳои Ӯзбекистонро низ ба акс фаромаданд. Дар айни ҳол, дар баязе мавзеъҳои роҳи байни ННБ-и Қизил-Бел ва Ӯш соҳтмони роҳи нав рафта истодааст, мавзеъҳои қӯҳна бошанд, таъмир шуда истодаанд. Шароити роҳ, асосан аз Ӯш то Алма-Ато хеле хуб (барои минтақаи мо) аст.

Расми 3. Ҳатсайрҳои ҳамлу нақли бор бо автомобил аз вилояти Сүғд ба воситаи Қирғизистон (бо ранги сабз нишон дода шудааст) ва Ӯзбекистон (бо ранги кабуд нишон дода шудааст).

Сарчашма: Муаллиф, дар асоси ҳаритаи долонҳои TRACECA (www.traceca-org.org)

Ҳамлу нақл аз Қирғизистон бо воситаи Нуқтаи Байналхалқии Бозрасии Автомобилии (НББА) Боткент (Гулча) – Қизил-Бел ва НББА Қаросу – Ак-Тилек дар сарҳади Қирғизистон ва Иттиҳоди Гумрук (Қазоқистон) ба роҳ монда шудааст. Дигар роҳи гузариш ин НББА Кордай – Оқ-Чол мебошад, ки масофаи он то Алма-Ато 200км-ро ташкил медиҳад. Аз НББА Кордай ё НББА Қаросу дастрасй танҳо тавассути Чу ба Остона ва баъдан ба шаҳрҳои Сибир имконпазир аст.

Ҳамлу нақли автомобилий тавассути Ӯзбекистон аз ландшафти ҳамвор ба воситаи НББА Фотехобод – Ойбек ва НББА Яллама – Б. Конисбоев мегузараад. Ҳар ду ННБ барои ҳамлу нақл кардани бор мушкиланд.

Расми 4. Ҳамлу нақли бор тавассути ағбай Тю-Ашу (22 апрели 2011 с., дар баландии 3000м ба акс гирифта шудааст)

Сарчашма: Муаллиф

Расми 5. Ҳамлу нақли бор тавассути ағбаи Алабел (сентябри 2009 с., дар баландии 2600м ба акс гирифта шудааст)

Сарчашма: Муаллиф

3.1. Ҷустуҷӯи таҳвилкунандагони хизматрасонии ҳамлу нақл

Ширкатҳо оиди хизматрасонии ҳамлу нақл бисёранд, онҳо ҳамлу нақлро тавассути автомобил, роҳи оҳан ё омехта ташкил карда метавонанд. Манбаи хуби иттилоот оиди чунин ширкатҳо ассотсиатсияҳои экспедиторон ва ҳамлу нақлкунандагони автомобилии байналхалқӣ мебошанд. Ассотсиатсияҳо дар шабакаи интернет сомонаҳои расмии ҳудро доранд, ки рӯихати аъзоёни онро метавон дарёфт кард.

Рӯихати ҳамлу нақлкунандагони автомобилии байналхалқиро тавассути ассотсиатсияҳои зерин (*Ҷадвали 5*), рӯихати экспедиторонро бошад, тавассути ассотсиатсияҳои экспедиторони даҳлдор (*Ҷадвали 6*) ёфтани мумкин аст.

Чадвали 5. Ассотсиатсияи ҳамлу нақлкунандагони автомобилии байналхалқӣ
Сарчашма: Муаллиф

Ассотсиатсияҳои ҳамлу нақлкунандагони байналхалқӣ	Тамос
АВВАТ – Ассотсиатсияи Ҳамлу нақлкунандагони Автомобилии Байналхалқии Ҷумҳурии Тоҷикистон	www.telecom.tj/abbat +992 47 441 30 07 abbat@tojikiston.com abbat@khujandi.com
АСМАП – Ассотсиатсияи Ҳамлу нақлкунандагони Автомобилии Байналхалқии Федератсияи Русия	www.asmap.ru
КазАТО – Ассотсиатсияи Ҳамлу нақлкунандагони Автомобилии Байналхалқии Қазоқистон	http://www.kazato.kz/ru/list-of-carriers
БАМАП - Ассотсиатсияи Ҳамлу нақлкунандагони Автомобилии Байналхалқии Беларус	www.bairc.org/activities/about/chlen_b/
КөргөзАСМАП – Ассотсиатсияи Ҳамлу нақлкунандагони Автомобилии Байналхалқии Ҷумҳурии Қирғизистон	Бишкек, ул. Исанова 4б knrb@mail.ru +996 312 31 55 65
AIRCUZ – Ассотсиатсияи Ҳамлу нақлкунандагони Автомобилии Байналхалқии Ҷумҳурии Ӯзбекистон	www.aircuz.uz

Ҳамаи нақлкунандагон бо китобчаҳои БРБ (TIR Carnet)молро ҳамлу нақлмекунанд. Системаи БРБ ин системаи кафолати гумrukӣ мебошад ва ба нақлкунандагон имконият медиҳад, ки тавассути давлатҳои транзитӣ бе пардоҳти бочи гумрук ё депозит барои бори транзитшудаҳамлу нақл кунанд. Мувофиқи созишиномаи байналхалқӣ (конвенсия) дар бораи системаи БРБ, мақомоти гумрук бояд танҳо воситаи нақлиётро тафтиш кунад ва агар пломбай гумрукии қисми боркаш вайрон нашуда бошад, дар китобчай БРБ қайд карда воситаи нақлиётро барои гузаштан аз давлат тавассути транзит иҷозат диҳад. Дар ҳақиқат бошад, мақомотҳои тафтишкунандай давлатҳои ИДМ аксаран дастури моддаи 5.2 –ро татбиқ мекунанд: «Аммо бо мақсади пешакӣ огоҳонидан оиди сӯиистифода мақомоти гумрук метавонад дар ҳолатҳои ягона, баҳусус, ҳангоми пайдо шудани шубҳа дар вайронкунии қоидаҳо тафтиши бочхонаи борро гузаронад».

Тафтишоти аз ҳама бодиқкату ҷиддӣ дар сарҳади Тоҷикистону Ӯзбекистон гузаронида мешавад. Ҷӣ хеле, ки тадқиқоти лоиҳаи USAID оиди озодии тиҷорат ва ислоҳоти гумruk нишон дод, тафтишот на дар ҳолатҳои ягона, балки мунтазам газаронида мешаванд. Дар дигар сарҳадҳои минтақа низ чунин тафтишот гузаронида мешавад, вале нисбатан камтар. Тадқиқоти мазкур ба ассотсиатсияҳои ҳамлу нақли

автомобилии байналхалқии кишварҳои Осиёи Марказӣ, КАИ СММ ва Иттиҳодияи Байнлхалқии Нақлиёти Автомобилӣ дастрас карда шуд, вале ягон тараф бо тезӣ беҳшавии ҷараёни убур аз сарҳади Ӯзбекистонро кафолат намедиҳад.

Дар маҷмӯъ, ҳамлу нақли автомобилӣ воситаи аз ҳама тез ва гирои дастраси мол мебошад, вале нисбат ба ҳамлу нақл бо роҳи оҳан ба як андоза гаронтар аст. Ҳангоми ҳамлу нақли бори қалонҳаҷм бояд дар назар дошт, ки нисбат ба як автомобил дар як вагон се маротиба зиёдтар борро ҳамлу нақл кардан мумкин аст, таҳминан дар вагон 60 тонна ва 20 тонна дар автомобил. Аммо барои қашонидани маҳсулоти ҳаҷман кам ва ба масофаи на он қадар дур зарурат пайдо шуда бошад, фарқият дар арзиши ҳамлу нақл на он қадар қалон аст ва ҳамлу нақл тавассути автомобил метавонад асоснок бошад.

Дарҳост барои ҳамлу нақл метавонад дар шакли озод омода шуда бошад, дар ин ҳол нақлкунандай потенсиалий бояд дар бораи ҳамлу нақл ва мол иттилооти ҳар чӣ бештарро диҳад. Чунин намуди дарҳост дар поён оварда шудааст.

Мӯҳтарам ҷанобон,

Аз Шумо ҳоҳиш менамоем, ки нарҳномаи ҳамлу нақли борҳои зеринро пешниҳод намоед:

Бор:	зардолуи хушккардашуда (рамз ТН ВЭД 08183100000)
Борпеч:	қуттиҳои картонӣ, андоза (?? X ?? X ?? см), ҳар яке 5
КГ	
Микдори ҷой:	на кам аз 4000
Вазни умумӣ:	на кам аз 20 000 кг (боркунии як ароба аз рӯи воқеият)
Шартҳои маҳсуси ҳамлу нақл:	нест
Шартҳои иловагӣ:	боркуни ё борфарорӣ аз тарафи мизоҷ гузаронида
мешавад	
Нуқтаи фиристониши:	Ашт, вил. Суғд, Тоҷикистон
Нуқтаи таъинот:	1. Алма-Ато, Ҷумҳурии Қазоқистон 2. Челябинск, Федератсияи Русия

Аз Шумо ҳоҳиш мекунем, ки ду варианти нарҳномаро пешниҳод намоед:

- Ҳамлу нақл бо роҳи транзит аз Ӯзбекистон иҷро карда мешавад
- Ҳамлу нақл бо роҳи транзит аз Қирғизистон иҷро карда мешавад

Бо эҳтиром,
Ном, Вазифа
Номи ташкилот

Телефон барои тамос, почтаи электронӣ

Ҳангоми интиҳоби нақлкунанда гайр аз нарҳ якчанд омилҳоро бояд дар назар дошт. Одатан, хизматрасонии нақлкунандай боэътиҳод арzon нест. Ҳангоми муроҷиат ба хизматрасонии ҳамлу нақл бояд оиди нақлкунанда ва сифати хизматрасонии ў ҳар чӣ бештар маълумот пайдо кард. Агар ҳангоми ҳамлу нақл зиёда аз як сарҳад убур карда шавад, нақлкунанда яқинан бо китобчаҳои БРБ оиди ҳамлу нақл сару кор ҳоҳад дошт. Барои ҳамин ҳам дар бораи чунин нақлкунанда аз ассотсиатсиҳои даҳлдор маълумот гирфтан мумкин аст. Баъзе нақлкунандагон ё экспедиторон дар ҳақиқат ҳам бо нарҳҳои нисбатан арzon хизмат мерасонанд. Ин дар

ҳамон ҳолат рӯй доданаш мумкин аст, ки агар нақлкунанда сафари худро дар Тоҷикистон ба анҷом расонидааст ва ҳангоми бозгашт метавонад бор гирад.

Гап дар сари он ки ҳангоми ҳамлу нақли бор ба самти Тоҷикистон, Ӯзбекистон, Қирғизистон, Қазоқистон нархномаи ҳама ширкатҳои нақли автомобилий дар ҳуд дастрас ва бозгашти нақлиётро дар бар мегиранд. Сабаби ин дар он аст, ки ҳангоми бозгашти нақлиёт кафолати ҳамлу нақли бор мавҷуд нест, ки ин ба нобаробарии содироту воридот дар давлатҳои ин минтақаро нишон медиҳад (ҳамлу нақли воридот якчанд маротиба аз содирот зиёд аст). Дар ин ҳол ронанда интихоб дорад – ба хона бо дasti ҳолӣ баргардад ё ин ки барои ба расмият даровардани ҳучҷатҳо, убури сарҳад ва кор кардани маблағи иловагӣ ба хонааш дертар баргардад. Баъзе экспедиторон ин намуди хизматрасониро «ҳарида мефурушанд» ва арзиши он бисёrtар аз маҳорати харидор оиди бурдани музокирот вобаста аст, ки дар натиҷа метавонад бо нархи арzon моли худро ҳамлу нақл қунад. Ҳангоми ҳамлу нақли мол ба Русия аз тарафи нақлкунандагони Русия ва ба Қазоқистон аз тарафи нақлкунандагони Қазоқистон барои гирифтани иҷозати дутарафа (руҳсат) ҳоҷате нест. Дар дигар ҳолатҳо бошад, барои ҳамлу нақли мол аз кишварҳои сеюм нақлкунанда бояд иҷозат гирад.

3.2. Тағијирот дар паркҳои роҳи оҳан (паркҳои ҳусусӣ) ва ҳамлу нақли контейнерӣ

Барои истеҳсолкунандагони маҳсулоти кишоварзии дервайроншаванда ҳангоми ҳамлу нақл ба масофаи дур аз ҳама намуди афзалиятноктарини нақлиёт ин роҳи оҳан мебошад. Аммо вақтҳои охир ҳангоми таҳвили маҳсулот бо вагон мушкилиҳо пайдо шуда истодаанд. Баъзе мизочон маҷбуранд, ки барои бор кардани маҳсулоти ҳуд вагонҳоро вақтҳои тӯлонӣ интизор мешаванд. Ҳусусан, содиргарони Ҷумҳурии Қазоқистон тирамоҳи соли гузашта ба ин мушкилӣ рӯ ба рӯ шуданд. Гумони аввалин оиди ин ҳолат - ин муваққатӣ будани мушкилот буд, ки онро аз ҷамъоварии ҳосили зиёди ғалладонагӣ вобаста донистанд, амалан собит нашуд.

Ба фикри коршиносони нақлиёти роҳи оҳан сабаби норасогии парки вагонӣ, ки бештар ба ҳақиқат наздик аст, ин ҳусусикунонида шудани паркҳои вагонии Роҳҳои Оҳани Русия (POP) ва Роҳҳои Оҳани Қазоқистон (РОҚ) мебошад. Чунин ҳолати ҳусусикунонидани паркҳои вагонӣ нисбат ба Русия дар Қазоқистон пештар оғоз гардида буд. Ҳоло бошад, паркҳои ҳусусӣ қариб нисфи паркҳои вагониро дар бар мегирад. Дар Русия ин ҳолат дертар оғоз гардид, эҳтимол, ки ҷараёни ҳусусикунонии паркҳо ба мавҷудияти вагонҳо то дер қашол ёфта, таъсири ҳудро ҳоҳад монд.

Ба ин ду омил таъсир мерасонад – ҳоҳиш надоштани мизочон (нақлкунандагони бор ва экспедиторон) барои вагонҳои ҳусусӣ маблағи зиёд додан ва ҳоҳиши соҳибони нави вагонҳо барои ҳар чӣ бисёrtар ба даст овардани маблағ аст. Барои ирсолкунандагони бор як чизро донистан зарур аст, ки ҳолати нав ба кори тиҷратии онҳо чӣ хел таъсир мерасонад ва онҳо бояд интихоби эҳтиёти дошта бошанд. Шояд ки пеш аз беҳтар шудани ин ҳолат ва ислоҳот ба роҳи оҳан натиҷаовариро оғоз мекунад, аввал ҳолат хеле бад мешавад. Маълумоте ҳаст, ки масалан,

РОҚ акнун вагонҳои худро барои ҳамлу нақли содироти намедиҳад ва маъни онро дорад, ки содиргар ё экспедитор бояд соҳибони вагонҳои хусусиро дарёфт карда, бо онҳо шарнома банданд.

Барои содиргарони хушкмева ва асал аз Тоҷикистон миқдори ками вагон лозим аст ва суръати ҳамлу нақл ба нархи додугирифт ва фоидан тиҷоратӣ на он қадар таъсир мерасонад, яъне умед ҳаст, ки мушкилиҳо бо вагонҳо ба ҳамлу нақли содиротии онҳо асаре намебахшад. Ба ҳар ҳол бояд интихоби эҳтимолӣ дошт, ба монанди, истифода аз хизматрасонии ҳамлу нақли контейнерҳо бо баргардонидани контейнерҳо. Ҳаҷми ҳамлу нақл дар контейнерҳо ба Тоҷикистон бо ҳаҷми ҳамлу нақли Қазоқистон ва Русия қиёснашаванд аст. Контейнерҳо ва платформаҳои муносиб ҳангоми ҳамлу нақли бори воридотӣ дар контейнерҳо ба Тоҷикистон расида меояд. Ҳангоми пайдо шудани мушкилиҳо бо вагон барои содирот, содиргарон аз Русия ва Қазоқистон метавонанд борро бисёртар ба контейнерҳо ва камтар ба вагонҳо ҳамлу нақл кунанд, ки ин ба мувозинати пешниҳодоти вагонҳо ва контейнерҳо ба Тоҷикистон таъсир ҳоҳад расонид.

Барои гирифтани маълумоти пурра ва саривақта дар бораи ҳамлу нақли роҳи оҳан метавон маълумоти зеринро истифода бурд (*Ҷадвали 6*).

Ҷадвали 6. Манбаи иттилоот оиди роҳи оҳан

Сарчашма: Муаллиф

Манбаҳо (ассотсиатсияҳо ва ширкатҳо)

Роҳҳои Оҳани Русия	http://press.rzd.ru
Роҳҳои Оҳани Қазоқистон	www.railways.kz/ru/
Ассотсиатсияи Экспедиторони Русия	www.far-aerf.ru
Ассотсиатсияи Экспедиторони Миллии Қазоқистон (АЭМҚ), Ассотсиатсияи соҳибони вагонҳо (КазАПО)	www.kffanek.kz
Ассотсиатсияи Экспедиторон ва Тадорукоти Беларус	http://www.baifby.com/
Ассотсиатсияи Экспедиторони Байналхалқии Ўзбекистон	www.uifa.uz/welcome-rus.html
Маҷаллаи «Эксперт»	http://expert.ru/expert/2011/44/nikto-voprosyi-ne-reshaet/
Transportall (сомонаи интернетӣ)	http://transportall.ru/
Нақлиёти роҳи оҳан (сомонаи интернетӣ)	http://railwaytransport.ru

3.3. АҲМ ва анборҳои нигоҳдории молҳои муҳим

Ҳамлу нақл – ин як қисми ҷараёни таҳвил мебошад. Пас аз анҷом ёфтани ҳамлу нақл, маҳсулот дар давлати таҳвилшуда аз назорати ҳӯҷҷатии гумрукгузаронида мешавад. Мувоғиқи Қонунгузории Гумруки Иттиҳоди Гумruk гирандаи бор – шаҳрванди Иттиҳоди Гумruk бояд худ ҳӯҷҷатҳорои воридотироба тартиб дарорад, ё ин ки намояндаи ў оиди масъалаҳои гумruk (брокер) бо ин кор машғул шавад. Ширкатҳои байналхалқие, ки моли худро ба Русия ва Қазоқистон мефурӯшанд,

аксари вақт дар давлати воридот шахсони ҳуқуқии хешро ба қайд мегиранд ё шарики маҳаллиро меёбанд (ин шахс метавонад дилер ё дистрибутор бошад), то ин ки ба воситай онҳо ҳуҷҷатҳои бори воридотиро ба тартиб дароранд ва баъдан онҳоро дар давлатҳои Иттиҳоди Гумрук фурӯшанд. Пеш аз ҳуҷҷатҳои борро ба тартиб даровардан бояд шартнома оиди хариду фурӯш баста шавад.

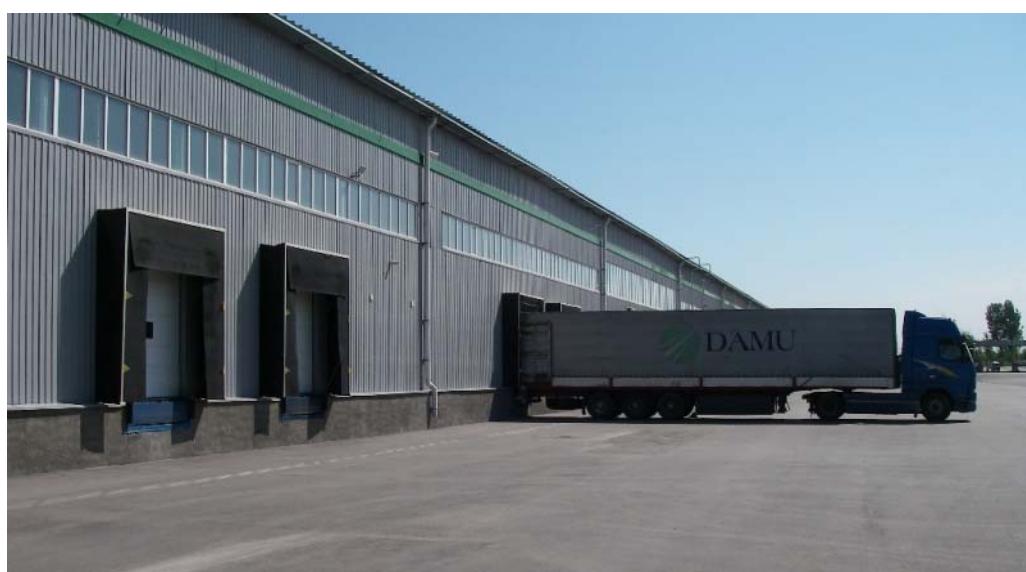
Қабл аз ба тартиб даровардани ҳуҷҷатҳои гумрук оиди воридот, молро дар ҷойҳои маҳсуси нигоҳдории муваққатӣ мегузоранд. Ширкатҳои Айборҳои Нигоҳдории Муваққатиро месозанд, ки онҳо ба талаботҳои муайянни мақомоти гумрук мувофиқат мекунанд ва аз ҷиҳати ҳуҷҷатнигорӣ вайронқунии қоидаву қонун надоранд, барои анбор ҳудуди муайян доранд ва он барои фаъолияти АНМ маҳсус мӯчаҳҳаз гардонида шудааст.

Рӯихати анборҳои нигоҳдории муваққатии Ҷумҳурии Қазоқистон дар сомонаи расмии Кумитаи Назорати Гумруки Вазорати Молия ҷой дода шудааст: <http://e.customs.kz/wps/portal/customs/> қисмати Барои иштирокчии ФИХ/Иттилоот барои иштирокчиёни ФИХ. Маъхази иттилооти АНМ-и Федератсияи Русия дар сомонаҳои зерин мавҷуданд: <http://www.tks.ru/db/svx>, <http://www.tamognia.ru/customs/depot/>

Тартиби таҳвили ҳушкмева, асал ва чормағз ба бозорҳои Русия ва Қазоқистон аз тарафи соҳибкорони вилояти Сүғд, ки айни ҳол истифода бурда шуда истодааст, дар назар дорад, ки мизоҷ ҳуд барои ба тартиб даровардани ҳуҷҷатҳои гумрук мутасаддӣ мебошад ва пас аз баровардан ба хариду фурӯши озод онро дар анбори ҳуд ҷой мекунад. Агар истеҳсолкунандагон қарор кунанд, ки молро ҳуд ба Русия ва Қазоқистон оварда аз анбор мефурӯшанд, дар ин вақт муаммои нигоҳдории мол, ки тартиботи ҳуҷҷатнигории гумрукро гузаштааст (ба воситай шарик-шаҳрванди ИГ) ба миён меояд. Нигоҳдории моли аз гумрук гузашта дар АНМ хеле гарон аст. Моли аз гумрук гузашта ба анборҳои озод ҳамлу нақл шуда, аз он ҷо ба ҳамкорони маҳаллӣ таҳвил карда мешавад.

Расми 6. Маркази саноатию логистикии ДАМУ (Алма-Ато) дар анборҳои гумрук ва озод хизматрасонии ҳаматарафаро пешниҳод мекунад

Сарчашма: Муаллиф

Фурӯшандай мол метавонад анборро ба ичора гирифта, фурӯши молро ба роҳ монад. Дар ин ҳол, фурӯшандай барои ичора, музди коргарони анбор маблағ сарф меқунад. Дигар шакли афзалиятноки нигоҳдории мол ин нигоҳдории муҳим мебошад. Дар ин ҳолат фурӯшандай танҳо барои нигоҳдорӣ, пешбарӣ ва фурӯши мол аз анбор маблағ месупорад. Барои ин шакли нигоҳдорӣ шартҳои қатъӣ оиди нигоҳдорӣ ва кирои коргарон барои анбор зарурат нест.

Ҳангоми нигоҳдории муҳим байни мизоч ва анбор оиди нигоҳдории мол дар анбор шарнома баста мешавад. Ҳангоми супоридани мол барои нигоҳдорӣ, анбори мол оиди нигоҳдории мол расид (масалан, санад оиди нигоҳдории арзишҳои молию моддӣ) пешниҳод меқунад ё ин ки шаҳодатномаи анборро (он дар ҳамон вақт лозим мешавад, ки агар соҳиби мол аз бонк қарз гирад ва молро ба гарав монда бошад).

Маълумоти муфассалро оиди анборҳо ва мавзӯи марбут ба анбор дар сомонаҳои зерин дарёфт кардан мумкин аст:

<http://sklad.idainet.ru> , <http://skladno.ru> ,
<http://www.skladportal.ru>
<http://www.lobanov-logist.ru/index.php?newsid=2836>
<http://logist.ru/forum/YaBB.cgi?board=sklad>

4. Иттиҳоди Гумрук ва Фазои Ягонаи Иқтисодӣ

Дар давоми якчанд солҳои охир Русия, Қазақистон ва Беларус дар соҳаи қонунбарории гумрук ҳамоҳангкуни муҳим гузарониданд, дар натиҷа онҳо ба фазои ягонаи гумрук омада расиданд. Фазои ягонаи гумрук ба се давлат имконият дод, ки аз сарҳадҳои дохириашон назорати гумрук бардошта шавад. Дар айни ҳол (охири 2011 сол), молҳое, ки дар кишварҳои иттиҳоди гумрук истеҳсол шудаанд, аз сарҳад бе эъломияи бории гумрук мегузаранд. Бо вучуди ин мол бояд шаҳодатномаи фитосанитарӣ ва байторӣ дошта бошад, вале дар сарҳад ҳеч кас онро тафтиш намекунад.

Молҳое, ки ба давлатҳои Иттиҳоди Гумрук аз кишварҳои сеюм оварда шудаанду дар яке аз давлатҳои Иттиҳоди Гумрук аз тартиботи ҳуҷҷатнигории гумрук гузаштаанд, минбаъд онҳо имконият доранд, ки байни давлатҳои Иттиҳоди Гумрук бе кушодани эъломияи гумрук ҳакат кунанд. Дар ин ҳол, барои тасдиқ намудани мақоми моли иттиҳоди гумрук буданаш, мол бояд нусхай ЭБГ-ро дошта бошад, ки дар асоси он мол дар ҳудуди Иттиҳоди Гумрук озодона хариду фурӯш карда шавад.

Русия, Қазақистон ва Беларус ААИ гуногун доранд. Дар Русия он 18%, дар Қазақистон – 12% ва дар Беларус – 20% ро ташкил медиҳад. Барои моле, ки ба давлатҳои ИГ аз Хитой ва Осиёи Марказӣ таҳвил карда мешавад, имконият ҳаст, ки тавассути Қазақистон бо ААИ нисбатан пасттар тартиби ҳуҷҷатнигории гумрукро гузарад. Аммо дар ин ҳол содиргар бояд шартнома барои таҳвили мол ба шаҳрванди Қазақистон (хуқуқӣ ё воқеӣ) дошта бошад, ҷараёни ҳамлу нақл қатъ шуда, тартиби ҳуҷҷатнигории гумрук оиди воридот гузашта шавад. Танҳо пас аз ин

молро ба Русия ва Беларус фурӯхтан ва таҳвил кардан мумкин аст. Яъне, дар ин ҳолат, дар занчири таҳвил бояд як иштирокчии дигар пайдо шавад, кадоме, ки моли аз гумруки Қазоқистон гузаштаро барои аз тартиби ҳуҷҷатнигорӣ гузаштан омода месозад ва мефурӯшад. Аз соли 2012 то 2015 Русия, Қазоқистон ва Беларус ба марҳилаи бо ном Фазои Ягонаи Иқтисодӣ дохил мешаванд. Ҳоло якхелакуни маҷмӯи қонунҳо дар бораи танзмии техникӣ ва як зумра дигар қонунҳо қариб ба анҷом расида истодааст. Якхелакуни ААИ дар ояндаи наздик дар назар нест, аз сабаби он ки аз рӯи муҳимињат ААИ пас аз боҷи гумruk дар ҷои дуюм меистад, моддаҳои даромади давлатии кишварҳои ИГ/ФЯИ, якхелакуни он шояд ҷараёни тӯлонию пурмашақҷат гардад.

Дар айни замон, маҷмӯи қонунҳои гумруки ҳар се давлатҳои Иттиҳоди Гумruk дар асоси Кодекси Ягонаи Гумруки Иттиҳоди Гумruk бунёд гардидаанд. Барои таснифи маҳсулот Номгӯи Ягонаи Моли Фаъолияти Иқтисоди Хориҷии Иттиҳоди Гумruk (НЯМ ФИХ ИГ) истифода бурда мешавад. Кодекси гумруки Иттиҳоди Гумruk ва Номгӯи Мол дар сомонаи Иттиҳоди Гумruk ҷойгир карда шудааст: [www.tsouz.ru:](http://www.tsouz.ru/)

- Кодекси Гумruk - <http://www.tsouz.ru/Docs/kodeks/Pages/default.aspx>
- НЯМ ва НЯГ ФИХ - <http://www.tsouz.ru/db/ettr/tvned/Pages/default.aspx>

Воридоти маҳсулоти кишоварзӣ ба бозорҳои Иттиҳоди Гумruk ба воситаи як зумра маҳдудиятҳои ғайринарҳӣ, ба монанди талаботҳои байторӣ ва фитосанитарӣ, талаботҳо оиди мувофиқатии маҳсулот ба тартиб дароварда мешавад. Аз ин лиҳоз, ҳар намуди маҳсулоти кишварҳое, ки ба Иттиҳоди Гумruk шомил нестанд, бояд сертификатҳои талабшууда дошта бошанд.

Мувофиқи қонунгузори Федератсияи Русия, Қазоқистон ва Беларус барои содиргарони хушкмева, чормағз ва асал ба давлатҳои мазкур бояд ҳуҷҷатҳои зерини иҷозатӣ гиранд.

Ҳуҷҷатҳои иҷозатӣ	Хушкмева	Асал	Чормағз
Иҷозат барои воридот	Не	Ҳа (бо фармони Вазорати кишоварзии Русия аз 09.01.2008 с. № 1)	Не
Сертификати фитосанитарӣ	Ҳа	Не	Ҳа
Сертификати байторӣ	Не	Ҳа	Не
Тасдиқи мувофиқат (ҳатмӣ)	Ҳа	Ҳа	Ҳа

Ҳангоми содироти мол ба давлатҳои Иттиҳоди Гумruk содиргар бояд дар назар дорад, ки кафолати бехатарӣ ва сифати маҳсулоти содиргарро давлаташ медиҳад, яъне системаи кафолати давлат-садиргар дар назди давлати воридгар истифода бурда мешавад. Гарчанде ширкати содиргар сертификати HASSPē ISO дошта бошад ҳам, он кафолат намедиҳад, ки маҳсулоти ў ба бозори Иттиҳоди Гумruk роҳ мейбад, дар ҳолате, ки агар

давлатҳои Иттиҳоди Гумрук қарор қабул кунанд, ки ин ё он сертификати дар давлати содиргар додашуда эътироф карда нашавад. Намунаи чунин маҳдудият ин манъи воридоти хушкмева аз Тоҷикистон ба Русия моҳи май-июни 2010 сол буд. Аз ин сабаб мақомотҳои давлатӣ ва ассоцисиатсияи соҳибкорон бояд ба сифати тафтишот ва сартификатсияи маҳсулоти содиршаванд ҷиддиёна муносибат кунанд. Пайдошавии нуқсон дар системаи тафтишоти беҳатарии маҳсулот метавонад ба он оварда расонад, ки ҳатто ширкатҳои беҳтарин бо маҳсулоти беҳтарин ба бозори Иттиҳоди Гумruk дастрасиро гум кунанд, зеро мувофиқи Моддаи 3.2 низоманома оиди тартиби гузаронидани назорати карантинию фитосанитарӣ дар сарҳади гумруки Иттиҳоди Гумruk (бо Қарори комиссияи Иттиҳоди Гумruk аз 18 июни 2010 с. Таҳти № 318 тасдиқ шудааст) сертификати фитосанитарӣ аз тарафи давлати муросила дода мешавад. Аз миёнаи соли 2011 барои даровардани маҳсулоте, ки аз назорати фитосанитарӣ гузаштанаш лозим аст Иҷозатномаи Карантинии Воридотӣ (ИКВ) дигар лозим нест.

Барои муассисаҳои савдои ҷиддӣ ва корхонаҳои саноатӣ ҳангоми пайдо шудани хавфи зиёди ҷорикуни манеагӣ барои таҳвили маҳсулот аз Тоҷикистон омили ҷиддии боздоранд мебошад. Дар ҳақиқат ҳам, ҳар гуна боздоштани мувакқатии таҳвили мол ё ашёи хом барои корхонаи саноатӣ ин маънои боздошташавии истеҳсолот ё ҳатто қатъ гардидани таҳвили маҳсулотро дорад.

Дар замимаи 6 сарчашмаи иттилооти навтарин дар бораи назорати фитосанитарию байторӣ, банизомдарории техникии давлатҳои Иттиҳоди Гумruk оварда шудаанд. Сарчашмаҳои иттилоот ин сомонаи Комиссияи Иттиҳоди Гумruk www.tsouz.ru ва сарчашмаи иттилооти мустақил www.customsunion.ru. мебошанд.

Дар замимаҳои 7 ва 8 намунаҳои сертификатҳои фитосанитарию байторӣ, ки дар давлатҳои Иттиҳоди Гумruk истифода ва эътироф карда мешаванд, оварда шудаанд.

Замимаи 1. Иттилооти иртиботии ПСС, ассоциатсияҳо ва иттиҳодияҳои соҳибкорони ИГ, ки дар соҳаи истеҳсол ва борпечи маҳсулоти хӯрока фаъолият мебаранд ва хушкмева, чормағз ва асалро ҳамчун маҳсулоти хом истифода мебаранд.

Номи Ассоциатсияҳо	Иттилооти иртиботӣ
Палатаи Савдо ва Саноати ФР	ш. Москва, кӯч. Илинка, 6 +7 (495) 620-00-09 tpprf@tpprf.ru http://www.tpprf.ru/ru/members/communities/
Ассоциатсияи корхонаҳои саноати ширинибарорӣ «АСКОНД»	Сарвари иҷроиявӣ Тарасов Виталий Васильевич Москва, кӯч. 1-ум Тверской-Ямской ,х. 18 +7 (495) 250-19-39 ascond@asond.ru , support@ascond.ru , http://www.ascond.ru/index.php
Ассоциатсияи Ширкатҳои Савдои Чакана (АШСЧ)	Москва, кӯч. Средняя Калитниковская, х. 28, ҳ. 4 +7 (495) 662-84-82 http://www.acort.ru/contacts/sup - телефони фаврӣбарои таҳвилгарон http://www.acort.ru/about/members/
Ассоциатсияи бозорҳои фурӯши яклухт ва чакана	119048, Москва, кӯч. Усачева, ҳд.26 +7(495) 912-19-18, +7(495) 912-79-39 mfo@aorr.ru http://www.aorr.ru/ru/aorr-membership.html
Иттиҳодияи миллии истеҳсолкунандагони шир	Хайруллин Айрат Назипович - Президент 127051, Москва, кӯчаи Лихов, ҳ.10. +7 (495) 650-45-26, 650-35-40 info@souzmoloko.ru http://www.souzmoloko.ru/uchastniki/
Иттиҳодияи Истеҳсолкунандагони Маводҳои таркибии Ғизо	115093, Москва, кӯч. 1-ум Шипковский, ҳ.20, офис 209 +7 (499) 787-72-06, +7 (985) 411-20-49 sppi@sppiunion.ru , sppiunion@mtu-net.ru , dvoenosova_p@mail.ru http://www.sppiunion.ru
Ассоциатсияи мағозаҳои Русия	644099, ш. Омск, кӯч. Интернатсионалная, ҳ. 43 Тел.: +7(3812) 25 1535, факс: +7 (3812) 25 6272
Ассоциатсияи таҷҳизоти борпечкунанда ва коркардкунанда «ПАКМАШ»	ш.Москва, шоҳроҳи Волоколамское, ҳ.11, МГУПП +7 (499) 158-72-37, +7-916-332-93-92; packmash@bk.ru http://www.pakmash.ru/member.html

ПСС Ҙумхурии Қазоқистон	ш. Алма-Ато, 050059, хиёбони. Ал-Форобӣ, 5 БС "Нурли Tay", корпус 1А, офис 503 +7 (727) 277-78-45, 277-78-30 info@cci.kz http://www.cci.kz/index.php/ru/partnership/list-partners
Союз Атамекен (Ассотсиатсияи Ассотсиатсияҳо)	ш. Остона, хиёбони. Сиганак 29, 8 ошёна. Маркази тиҷорати "Евро Сентр" +7 (7172) 51 70 01, +7 (7172) 51-70-20 chamber_atameken@mail.ru http://www.atameken-kz.com/?lng=rus&m=article&cid=80
КАЗНЕХ (Корпоратсияи давлатӣ оид ба дастгирии содирот)	ш. Остона, кӯч. Сиганак, 25, Маркази тиҷорати «Ансар», 2 ошёна +7 7172 79 93 93, info@kaznexitest.kz ш. Алма-Ато, кӯч. Гоголя, 111, 5-ум ошёна, утоқи. 502, 505. Тел.: +7 727 259 06 90, http://www.kaznex.kz/contacts/
Иттиҳодияи Истеҳсолкунандагони маҳсулоти Саноати Ҳурокворӣ ва Коркарди Ҙумхурии Қазоқистон (ИИСХКҚ)	Президент Попельюшко Анатолий Висханович Ноиб-Президент Нина Семеновна Безрукова Казоқистон, Алма-Ато, кӯч. Нусупбекова 10 +7 727 397 64 94, +7 727 386 24 72; info@spppk.kz , spppk@spppk.kz www.spppk.kz
Иттиҳодияи Шири Қазоқистон	ш.Алма-Ато, кӯч. Сатпаева, 30 Б +7 (727) 333-44-93 soyuz_msk@mail.ru
Ассотсиатсияи корхонаҳои тиҷоратии Қазоқистон	Алма-Ато, хиёбони. Челтоксан (собиқ.Мир), 37, офис. 321 +7 (727) 279-29-78 zhibeka@bk.ru Остона, кӯч. Ботали 26, блок А, 9 ошёна., офис 97 +7 (7172) 94-00-97, +7 705 842 18 86 kzmarket08@rambler.ru www.opensauda.kz
Палатаи Савдо ва Саноати Ҙумхурии Беларус	Минск, кӯч. Коммунистическая, 11 +375 17 290-72-49 mbox@cci.by www.cci.by/ru/BusinesInfo/Partners/CCIPartners.aspx www.cci.by/ru/DataBase/Inquiry.asp?Filter=1
Иттиҳодияи соҳибкорон ва корфармоёни пойтахтии Минск	Карягие Владимир Николаевич, Раис +375 17 298-24-38 ш.Минск, кӯч. Серафимовича, 11, х.104 souz@allminsk.biz http://allminsk.biz/

Замимаи 2. Иттилооти иртиботии ширкатҳои фурӯши яклухти Русия дар ҷодаи ҳушкмева, ҷорӣ мегардад

Ширкат	Иттилооти иртиботӣ
NaturFoods Фурӯши яклухт ва чакана	http://www.naturfoods.ru/ info@naturfoods.ru +7 (495) 780-75-88 117546, Москва, гузаргоҳи Ступинский, ҳ.1 Тоҷибоев Илҳомҷон Иномҷоновиҷ – Сарвари кулл
Гуд Фуд Фурӯши яклухт ва чакана	http://www.good-food.ru nuts@good-food.ru +7 (495) 981-56-56 115191 ш. Москва, кӯч. Гамсоновский, 5/15, стр. 3. Игор Баранов – Президент Булат Паруховиҷ Оразбеков – Сарвари кулл
Роско-М Фурӯши яклухт ва чакана	http://www.rosso-m.ru companyrosso-m@mtu-net.ru +7 495 660-53-85 142030 НМ, ноҳияи Домодедовский, ҳ. Павловское, кӯч. Колхозная, ҳ. 16, ҳ. 13 Моделевский Владимир Иосифович – Сарвари кулл
Караван-Продукт Коркард, фурӯши яклухт ва чакана	http://www.caravannuts.com + 7 (495) 972-12-93 - фабрика 142500, ноҳияи Москва, ноҳияи Павлово-Посадский, кӯч. Рахманово, ҳ. 91 А Крилов Игор Владимирович – сарвар оид ба тиҷорат
Sabrina Foods Queen (ЧДММ Линк-Вэст) Фурӯши яклухт	http://www.sabrina-fq.ru sabrina@sabrina-fq.ru +7 495 632-02-46 117546, ш. Москва, гузаргоҳи Ступинский, ҳ.1, офис 217 Набиев Тимур Мухамедович – Сарвари кулл
Андежа Трейдинг (намояндаи Shokoh Bonab Co.)	http://www.andesha.ru andesha@mail.ru +7 (495) 508-67-51; 508-67-52. 115551, ш. Москва, гузаргоҳи Шипиловский, (назди метрои "Орехово") Гоя Шах Моҳаммад – Сарвари кулл
Евроопекс Фурӯши	http://www.euroorex.ru 1365424@mail.ru +7 (495) 326-13-61, +7 (499) 550-02-30, +7 (903) 723-03-79 Сайдова Алие Абдураҳмановна – Сарвари кулл
Зард Фурӯши яклухт	http://www.zard-group.ru zard.s@mail.ru +7 (812) 329-35-61 195067, ш. Санкт-Петербург, хиёбони Непокоренних, 63, бинои 7 Сармусоков Суҳроб Рустамбековиҷ – Сарвари кулл

Замимаи 3. Нишонии намоишгоҳҳо ва манобеи намоишгоҳҳои интернетӣ

Номгӯи намоишгоҳҳо	марказҳои Иттилооти иртиботӣ
Экспосентр	123100, Москва, Краснопресненская набережная. 14 Тел.: +7 (499) 795-37-99, 795-39-46 (посуҳдиҳандай автоматикий) Факс: +7 (495) 605-72-10 centr@expocentr.ru http://www.expocentr.ru/ru/contacts
Крокус-Экспо	65-66 км МКАД, комплекси тиҷоратию намоишгоҳӣ, корпӯс 2 (МНМ «Крокус Экспо») Метро Мякинино + 7 (495) 727-2626 service@crocusnet.ru http://www.crocus-expo.ru/exhibition/?year=2012
Маркази Намоишгоҳи Умумирусиягӣ(МНУ)	Москва, хиёбони Мир, ҳавлии 119, «ГАО ВВЦ» тел.+7 (495) 544-34-00 info@vvcentre.ru http://www.vvcentre.ru/contacts/
Итиҳодияи намоишгоҳҳо ва ярмаркаҳои Русия	АЛЕКСЕЕВ Сергей Павлович — президент 199106, Санкт-Петербург, хиёбони Большой, 103, ҷазираи Василевский lenexpo@mail.lenexpo.ru (812)321-2605, 321-2630, 321-2652 f СМОРОДОВА Людмила Сергеевна — сарвар 603950 ГСП-1080, Ничний Новгород, кӯч. Совнаркомовская,х.13, оф.225 (831-2) 77-5680, 77-5695 f uef@kis.ru , uefinf@kis.ru http://www.uefexpo.ru/
Екатеринбург Экспо	+7 (343) 215 79 98 info@ekaterinburgexpo.ru http://www.ekaterinburgexpo.ru
Атакент – Экспо	Қазоқистон, Алма-Ато www.atakentexpo.kz +7 727 258 2535 – офис дар Алма-Ато +7 7172 50 73 30 – офис дар Остона power@atakentexpo.kz
Expolife (Выставочная Жизнь)	www.expolife.ru
МинскЭкспо	Минск, кӯч. Тимирязева, 65 +375 (17) 226-90-84, 226-91-35, 226-98-30 minskexpo@telecom.by , minskexpo@solo.by http://minskexpo.com
Намоишгоҳҳои озукаворӣ	www.contract.ru/expo/prod.shtml
Портали корхонаҳои саноати хӯроквории Foodmag.ru	www.foodmag.ru/exhibition

Замимаи 4. Тақвими намоишгоҳдои маҳсулоти озукаворӣ ва кишоварзӣ

Номгӯи намоишгоҳ	Мӯҳлат ва макон	Иттилооти иртиботӣ
Интерфуд Новосибирск Упаковкаи Сибир Логистикаи Сибир	29 ноябр – 2 декабря 2011 Новосибирск Намоишгоҳи ҳарсола	ITE Сибирская ярмарка 630049, Новосибирск, хиёбони Красний 220/10 тел.: +7 (383) 363-00-63; факс: +7 (383) 220-97-47 makarova@sibfair.ru zabelinskaya@sibfair.ru
Ярмаркаи Умумирузиягии Асал	21 январ – 5 февраля 2012 Москва, Крокус-Экспо Метро Мякинино	Николай Абакумов +7 (918) 557-6243 yarmarka-medya.com
Продэкспо 19-умин намоишгоҳи байналхалқӣ	13- 17 февраля 2012 Москва, Экспосентр, Краснопресненская наб. 14	ЧСП Экспосентр + 7 (495) 255-28-86, 255-29-71 www.prod-expo.ru
Маводҳои таркиби, иловагӣ ва тунду тези ғизо 15-умин намоишгоҳи байналхалқии Москва	13-16 марта 2012 Москва, МНУ, Павилҳон 75	ITE Moscow +7 (495) 935 7350 +7 (495) 788 5585 ingredients@ite-expo.ru www.ingred.ru
Маҳсулоти хӯрока. Нӯшокиҳо	13-16 марта 2012 Тюмен	ЧСК «Тюменская Ярмарка» +7 (3452) 48-53-53 http://expo72.ru/vistavki/press/2012/03/13/97/
АГРО-2012	21-23 марта 2012 Оренбург	Оренбург, кӯч. Восточная, 31 +7 (3532) 99-69-39, 99-69-40 uralexpo@yandex.ru , uralexpo@esoo.ru www.uralexpo.ru
Саноати хӯрокворӣ. Нонпазии муосир	21-24 марта 2012 Красноярск, кӯч. Авиаторов, 19, МВДС «Сибир»	ЧСПШУ Красноярская Ярмарка +7 (391) 22-88-407, 22-88-586, 22- 88-605, 22-88-610, (391) 22-88-611 product@krasfair.ru www.krasfair.ru/rus/info-2012/index.shtml?food/info
Интерфуд 16-умин намоишгоҳи байналхалқӣ	3-5 апреля 2012 Санкт-Петербург Ленэкспо	МН РЕСТЕК Елена Алексеевна Лунина foodind@restec.ru +7 (812) 320-8093, 303-8869 www.restec.ru/exhibitions/featured/interfood/index.ru.html

Саноати Хүрекворий-2012	3-6 апрели 2012 Минск Минскэкспо	Дружинина Алла Сергеевна +375 17 226-95-04, 226-91-33 belproduct@telecom.by http://minskexpo.com/r_calendar2012_35
Kazakhstan Food Market – 2012 AgroTech – 2012 Борпеч. Таҷхизот – 2012	11-13 апрели 2012 Алма-Ато. Тимирязева 42 МН Атакент, павилҳон №9	Жанна Ерденова ИИСХКҚ spppk@mail.ru , spppk@spppk.kz , expo@spppk.kz , info@spppk.kz
«Золотая Пчела» Ярмарка-намоишгоҳи байналхалқӣ Ярмаркаи Мякинико	12-15 апрели 2012 Москва, Крокус-Экспо Метро Мякинино	Мир-Экспо 8 (499) 618-0565, 8 (499) 618-3683, 8 (499) 618-3688 info@mirexpo.ru http://www.mirexpo.ru/exhibitions/plan.shtml
НОНПАЗӢ-МАКАРОНҲО – ИНТЕРШИРИНИҲО-2012	24-27 апрели 2012 Москва, МНУ (ВДНХ)	ЧДММ МСЕ «Экспохлеб» Тел.: (495) 755-5035, 755-5038 Факс: (495) 755-6769, 974-0061
Олами озуқаворӣ - 2012	25-28 апрели 2012 Ничний Новгород	ВК ВЗАО ярмаркаи Ничегородская Софронова Татьяна Васильевна (8312) 277-56-67 , sofronova@yarmarka.ru +7 (8312) 77-55-85, 77-55-95, 77-54-89, 77-55-93 http://www.yarmarka.ru/exhibitions/index.phtml?3736
KAZANHALAL	19-21 майи 2012 Қазон	НаилХамитов kazanhalal@linova.ru IBFD Foundation) www.kazanhalal.ru
БелАгро	5-10 июня 2012	Крупенко Анна Владимировна +375 17 226 91 33 belagro@telecom.by http://belagro.minskexpo.com
Нонпазии мусир – 2012 18-ум намоишгоҳи байналхалқӣ Инчунин барои тезхур ва шоколад ҷой дода мешавад	13-15 июня 2012 Москва СВК Экспосентр	ОВК-РУС Тел: +7-495-9670 461 Факс: +7-495-9670 462 Email: mb@owc-rus.ru http://www.modernbakery-moscow.com/1-1-Home.html
Ҷаҳони озуқа 21-ум намоишгоҳи байналхалқӣ	17 - 20 сентябри 2012 Москва СВК Экспосентр	ITE LLC Moscow Тел.: +7 (495) 935 7350 worldfood@ite-expo.ru http://www.world-food.ru/
Волгапродэкспо	24-26 октябри 2012 Қазон	Қазон, шоҳроҳи Оренбургский, 8 тел. +7 (843) 570-51-11 d4@expokazan.ru

		http://www.volgaprodexpo.ru
Проэкспо	13-16 ноябри 2012 Белэкспо	(+375 17) 334 00 42 prodexpo@belexpo.by
ПродУрал. Упаковка.	13-16 ноября 2012 Уфа, Башэкско	Уфа, күч. Менделеева, 146/2 +7 (347) 256-51-80, 256-58-21, 256-58-23, 256-51-86, 256-23-25 info@basexpo.ru http://www.bashexpo.ru/articles_detail.php?ID=125

Замимаи 5. Баъзе порталҳои тиҷоратӣ-таҳлилӣ ва тадқиқоти маркетингӣ доир ба хушкмева, чормағз ва асал

Номгӯи манбай интернетӣ, нашрияи чопӣ, тадқиқоти маркетингӣ		Нишонии манбабӣ
Интернет портали озуқавӣ	www.foodsmarket.info	
Маҷаллаи Саноати ҳӯрокворӣ	www.foodprom.ru/rus/main.php?page=first	
Маҷаллаи Бастванд	www.magpack.ru/win/soderj.html	
Вебсайт барои воридгарони озуқа	foodimport.ru	
Портал оиди меваҳои хушк	www.suxofrukti.ru	
Ахбори бозори сабзавот ва мева	www.fruitnews.ru/tags/upakovka	
Маҳсулоти қаннодӣ. Технологияҳо	www.candytech.ru	
Ширкати баствандии Москва	www.fasovka.ru/	
Портали менечерон и намояндагони ширкатҳои фурӯши яклухти маҳсулот	foodmarkets.ru	
Foodmag.ru	www.foodmag.ru/catalog/18/	
Системаи тиҷоратии RusFoods	www.rusfoods.ru	
Портали иттилоотию маълумотӣ оиди озуқа	www.foodbaza.ru	
Тадқиқоти маркетингӣ. Бозори хушкмева (меваи хушк, буттамева ва чормағз). Сентябр 2011	2011 сол www.indexbox.ru - муаллифон www.indexbox.ru/sale_reports/?research_id=398 – мундариҷа ва демо нусха 39 900 руб.	
Таҳлили таҳвилоти воридот ба Русия хушкмва, фундуқ, бодом ва кешю, 2009-2010	2011 сол http://www.asmarketing.ru/novosti/analiz-importnyih-postavok-v-rossiyu-suhofruktov-funduka-mindalya-i-keshyu-2009-2010-gg.html ишораба мавод ва маълумоти иртиботии ширкати тадқиқотӣ	
Шарҳи муҳтасари бозори хушкмеваи Москва	2010 сол http://lis-mag.ru/moscow_market_dried_fruits танҳо мақолаҳоибечдвал дар дастрасии озоданд	
Бозори Русия оди бамаҳсулоти доҳилашон чормағздор ва хушкмевадор	http://www.candytech.ru/articles.php?c=19&n=16&a=259&l=0	
Таҳлили бозори асал дар Русия дар 2006-2010 солҳо, пешӯи барои 2011-2015 солҳо	2011 сол www.businessstat.ru 30 000 руб	

Замимаи 6. Маъхази иттилоотии қонунгузор дар соҳаи банизомдарории гайринархии давлатҳои ИГ

Манобеъ, қонунҳо, низомномаҳо	Ишора ба сомонаҳо
БАНИЗОМДАРОРИИ ТЕХНИКӢ	www.customsunion.ru/view/161/1.html www.tsouz.ru/db/techregulation/techbars/Pages/default.aspx
Низомнома оиди тартиботи воридоти маҳсулот (мол), ки бояд аз арзёбии ҳатмии мувофиқат (тасдиқот) гузаранд, дар ҳудуди гумруки Иттиҳоди Гумрук	www.customsunion.ru/info/3294.html
Рӯихати ягонаи маҳсулот, ки бояд аз арзёбии ҳатмии мувофиқат (тасдиқот) гузаранд	www.customsunion.ru/info/3289.html www.customsunion.ru/info/3290.html
Намунаҳои ягона сертификатҳои мувофиқат ва эъломияҳо оиди мувофиқат	www.customsunion.ru/info/3291.html
КАРАНТИНИ РАСТАНИҲО	www.customsunion.ru/view/164/1.html www.tsouz.ru/db/techregulation/fitosan/Pages/default.aspx
Рӯихати маҳсулоте, ки дар карантин нигоҳ дошта мешаванд (бор, масолеҳ, мол)	www.customsunion.ru/info/3350.html
Низомнома оиди тартиби гузаронидани назорати карантинию фитосанитарӣ дар сарҳади гумруки Иттиҳоди Гумрук (Тагири макон дар доҳили сарҳади Иттиҳоди Гумрук)	www.customsunion.ru/info/3352.html
Низомнома оиди тартиби гузаронидани назорати карантинию фитосанитарӣ дар сарҳади гумруки Иттиҳоди Гумрук(воридот ва содирот)	www.customsunion.ru/info/3351.html
Мақомоти масъули давлатҳо-аъзоёни Иттиҳоди Гумрук	www.customsunion.ru/info/3349.html
Иттилоот оиди талаботи фитосанитарӣ нисбати маҳсулоте, ки ба ҳудуди Федератсияи Русия ворид гардидааст ва дар карантин нигоҳ мешавад	www.customsunion.ru/info/3359.html
Талаботи фитосанитарӣ нисбати маҳсулоте, ки ба ҳудуди Ҷумҳурии Қазоқистон ворид гардидааст ва дар карантин нигоҳ мешавад	www.customsunion.ru/info/3354.html www.customsunion.ru/info/3355.html www.customsunion.ru/info/3356.html www.customsunion.ru/info/3357.html www.customsunion.ru/info/3358.html
Талаботи фитосанитарӣ нисбати маҳсулоте, ки ба ҳудуди Ҷумҳурии Беларус ворид гардидааст ва дар карантин нигоҳ мешавад	www.customsunion.ru/info/3353.html

ЧОРАХОИ БАЙТОРӢ	<u>www.customsunion.ru/view/163/1.html</u> <u>www.tsouz.ru/db/techregulation/vetmeri/Pages/default.aspx</u>
Талаботи ягонаи байтори (байторию санитарӣ нисбати молҳое, ки бояд аз назорати байтрӣ гузаранд	<u>www.customsunion.ru/info/3303.html</u> <u>www.customsunion.ru/info/3304.html</u> <u>www.customsunion.ru/info/3305.html</u>
Мақомоти масъули давлатҳо-аъзоёни Иттиҳоди Гумрук дар соҳаи назорати байторию санитарӣ	<u>www.customsunion.ru/info/3302.html</u>
Рӯихати ягонаи молҳое, ки бояд аз назорати байтори гузаранд	<u>www.customsunion.ru/info/3306.html</u>
Низомнома оиди тартиботи гузарониадни назорати байторӣ дар сарҳади гумруки Иттиҳоди Гумрук ва ҳудуди гумруки Иттиҳоди Гумрук	<u>www.customsunion.ru/info/3308.html</u>
Намунаҳои ягонаи сертификатҳои байторӣ	<u>www.customsunion.ru/info/3311.html</u>
ЧОРАҲОИ САНИТАРИӢ	<u>www.customsunion.ru/view/162/1.html</u> <u>www.tsouz.ru/db/techregulation/sanmeri/Pages/default.aspx</u>
Рӯихати ягонаи молҳое, ки дар сарҳади гумruk ва ҳудуди гумруки Иттиҳоди Гумruk бояд аз назорати санитарию эпидемиологӣ гузаранд	<u>www.customsunion.ru/info/3297.html</u>
Мақомоти масъули давлатҳо-аъзоёни Иттиҳоди Гумрук дар соҳаи истифодаи чораҳои санитарӣ	<u>www.customsunion.ru/info/3296.html</u>
Талаботи ягонаи санитарию эпидемиологӣ ва гигиенӣ ба молҳое, ки бояд аз назорати санитарию эпидемиологӣ гузаранд	<u>www.customsunion.ru/info/3298.html</u>
Намунаи ягонаи ҳуҷҷати тасдиқунандаи бехатарии маҳсулот (мол)	<u>www.customsunion.ru/info/3299.html</u>

Замиаи 7. Намунаи сертификати фитосанитарии байналхалқӣ

Герб России
 Министерство сельского хозяйства
 и продовольствия России
 Ministry of agriculture of Russian
 Federation
 Государственная инспекция
 по карантину растений
 State Plant Quarantine Inspection

ФИТОСАНИТАРНЫЙ СЕРТИФИКАТ
PHYTOSANITARY CERTIFICATE

№68

Организации по защите и карантину
растений (страна)To Plant Protection Organizations
of (country)

ОПИСАНИЕ ГРУЗА
THE DESCRIPTION OF CONSIGNMENT

Экспортер и его адрес
 Name and address of exporter _____
 Получатель и его адрес
 Declared name and address of consignee _____
 Количество мест и описание грузов
 Number and description of packages _____
 Маркировка (отличительные знаки)
 Distinguishing marks _____
 Место происхождения
 Place of an origin _____
 Способ транспортировки
 Declared means of conveyance _____
 Пункт ввоза
 Declared point of entry _____
 Наименование продукции и ее количество
 Name of produce and quantity declared _____
 Ботаническое название растений
 Botanical name of plants _____

Настоящим удостоверяется, что растения и растительная продукция, описанные выше, были обследованы в соответствии с существующими методиками и правилами и признаны свободными от карантинных и других причиняющих вред вредителей и что они отвечают фитосанитарным требованиям страны-импортера.

This is to certify that the plants or plants products described above, have been inspected to appropriate procedures and are considered to be free from other injurious pests, and that they considered to conform with the current phytosanitary regulations of the importing country.

ОБЕЗЗАРАЖИВАНИЕ

Desinfestation and/or disinfectio treatment

Дата	Способ обработки
Date	Treatment
Химикат и его концентрация	
Chemical (active ingredient)	
Экспозиция и температура	
Duration and temperature	
Дополнительная информация	
Additional information	

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ
THE ADDITIONAL DECLARATION

Штамп организации Stamp of organization	Место выдачи Place of issue
Фамилия государственного инспектора Name of authorized inspector	
Дата Date	Подпись Signature

**Замимаи 8. Нусхаисертификатибайтории давлатҳои Иттиҳоди Гумрук
(намунаи 2, бароимаҳсулот вамаводихомигизой, киазҳайвоноттайёршудаанд)**

ТАМОЖЕННЫЙ СОЮЗ

(наименование уполномоченного органа

в области ветеринарии государства - члена Таможенного Союза

КОРЕШОК ВЕТЕРИНАРНОГО СЕРТИФИКАТА <*>

Серия XXNXX - XXXXXXXX от "___" 20__ г.

Я, нижеподписавшийся, выдал настоящий ветеринарный сертификат _____

(кому - наименование юридического лица или ф.и.о.

физического лица)

в том, что _____

(наименование продукции)

в количестве _____

(мест, штук, кг) (упаковка) (маркировка)

выработанная _____

(наименование предприятия, адрес)

(дата выработки)

подвергнута ветеринарно-санитарной экспертизе в полном объеме/изготовлена из сырья, прошедшего ветеринарно-санитарную экспертизу (ненужное зачеркнуть)

и признана годной для: _____

(реализации без ограничений, с ограничением

_____ - указать причины)

(или переработки согласно правилам ветсанэкспертизы)

выходит из _____

(адрес и местонахождение продукции)

и направляется _____

(вид транспорта, маршрут следования, условия перевозки)

в _____ по _____

(наименование и адрес _____ (наименование, № и дата выдачи получателя) товаротранспортного документа)

Продукция подвергнута дополнительным лабораторным исследованиям _____

(наименование лаборатории, № экспертизы и результаты исследования)

ОСОБЫЕ ОТМЕТКИ _____

(указываются эпизоотическое благополучие местности, и др.)

Соответствуют Единым ветеринарным требованиям
Транспортное средство очищено и продезинфицировано.
Сертификат предъявляется для контроля и передается
грузополучателю.
Отметки об осмотре при погрузке.

Ветеринарный сертификат получил Ветеринарный сертификат выдал

(подпись и полное наименование (подпись и полное наименование
должности) должностности)

(фамилия, инициалы) (фамилия, инициалы)

Отметки о ветеринарно-санитарном осмотре при погрузке.

Дата и наименование пункта погрузки, где проводился ветеринарный осмотр	Осмотрено продуктов, сырья		Подпись должностного лица, производившего осмотр и печать
	мест (штук)	вес (кг)	